Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ытэмнай 1921 оной ...абряин 21-һээ гарана | № 140 (13629) | 1974 оной июнини 17, понедельник | Сэн 2 мүнгэн

Үнгэрэгшэ һунгалтаһаа хойшонхи үе соо хэһэн бүтээһэн бүхы хүдэлмэриин үрэ дүнгые согсолон, гүйсэд үндэһэтэйгөөр иигэжэ хэлэхэдэ болохо: дотоодын политикын талаар партиин зохёоһон хараа шугам, юһэдэхи табан жэлэй түсэб, съездын баталан абаһан эб найрамдалай программа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Манай общество дотор бии байгаа айхабтар ехэ зохёохы арга боломжонуудые партимнай ашаглаа. Совет хүнүүдэй урма зоригто ажалынь коммунис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта шэнэ илалтануудаар шэрээгдэнэ.

(СССР-эй бүхы һунгагшадта, гражданинуудта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгаһаа).

АЖАЛ, ЖАРГАЛ, АМГАЛАН БАЙДАЛ— АРАД ТҮМЭНЭЙ АРЮУН НАЙДАЛ

ҺУНГАЛТА ДАХЯАД БАТАЛАН ГЭРШЭЛБЭ

...АГАРАЙ

...СССР-эй Верховно Сове... һунгалтын үдэрые ажа... бэлэгээр угтахын түлөө ...сэжэ, Эрхирэгэй совхозой ...шад, таряашад шэнэ ам...танууды туйлаба. Гү...дэ һү, мяха тушааха энэ ...лэй түрүүшын хахадай ...эбые июниин 3-да дүүр...д, мүнөө түсэбһөө үлүү ...улжа байна. Совхозой ...ханизаторнууд хабарай та...ргые хаһа саг соонь үн...гэжэ, ургасынгаа хойно... оролдосотойгоор харуу...жа, баян ургаса абахын ...өө тэмсэнэ. Луговодууд ...алангаа нэгэ удаа уһал... дүүргээд, мүнөө хоёрдо..., гурбадахяа ундалуулжа ...лээ.

...нинэй хүлеэһэн һайндэр ...һунгалтын үдэр хүрэжэ ...лэй. Сэлмэг һайхан ... Совхозой ажалшад, ...агшад мүнөө жэл тү...ынхеэ «Туяа» гэжэ шэ... кинотеатрай ордон соо ...р дуугаа үгэхэ золтой ...ба. Мүнөө урдын Эрхи... тосхон танигдахаяа бо... байнхай. Эндэ хоёр ...ар хирпиисэ, модон ...үүд баригдана. Нёдондо ...театр, совхозой хоёр ...ар конторо, машинно...торна мастерской шэ... бүтээгдээ һэн. Энэ ...э 250 үхибүүдэй ясли... хүдэлмэришэдэй бай... хоёр дабхар гэр бод...доо. Мүн ажаһуудалай ...эсэл хангаха комбинат ...эрэгдэнэ.

...унгалтын участок. Үг...эй 6 часа эндэ гушаад ...агшад суглараад байгаа. ...уулиин участогай комис... секретарь Х. Ф. Фёдо... эдэнэрые һайндэрөөр амаршалаад, дуугаа үгэхые уриба. Тугалшан Цырендулма Раднаева, кочегар Ида Языкова, һаалишан Дарима Раднаева болон бусад түрүүшын бюллетеньнүүдые абаба.

Хүнүүд орожол, орожол байна. Олон жэлдэ һаалишанаар ажаллаһан, Ленинэй орденто Дулмажаб Ширапцынгеева бюллетень абажа, хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө парти, правительствынгаа ехэ оролдолго гаргажа байһанда баяр хүргэн, дуугаа үгөө. 1928 онһоо коммунист, мүнөө луговодоор хүдэлжэ байһан Дылык-Доржо Жигмитов болон бусад ехэл баяртайнууд эрхим хүбүүд, басагадаа Эхэ оронойнгоо дээдэ зургаанда һунгаба.

Һунгуулиин участогай комиссиин түрүүлэгшэ А. Г. Дамбиева, комиссиин гэшүүн Д-Н. Ширапнимбуев хоёр нүүдэл урна абажа, холын отара, гүүртэнүүдээр ябахаяа гараба. Түрүүлэн хонишон Чимитма Базаровагай отарада хүрэһэниинь, тэрэнь һүрэгөө туугаад, бэлшээридэ гарашаһан байгаа. Хонидоо адуулжа ябаһан хонишон Ч. Базарова байра дээрээ дуугаа үгэхэ аргатай байба (зураг дээрэ).

Үдэрэй 12 часта эндэхи һунгагшад бүхыдөө тооной дуугаа үгэжэ, эрхэтэн уялгаяа дүүргээд байба.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрхирэгэй совхозой хонишон Ч. Базарова (зүүн гарһаа) үндэр дуугаа үгэжэ байна.

Е. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

...ХА

...а—республикын эгээл ...н нютагуудай нэгэн ... Энэ аймаг дотор СССР-... Верховно Соведтэ һунгал... үнгэргэхэ 11 участок ...дхэгдэһэн байгаа. Эдэ ...тогуудай тус бүхэндэнь ...лта эмхитэй һайнаар ...өө гэжэ тэмдэглэмээр. ...нгалтын эхилхэдэ һун...иин участогуудта 550 ... һунгагша ерээд бай... Энэмнай бүхы һунгаг...й гурбанай нэгэ хубинь ...о.

...арлай Убашеевич Аю... аймаг дотороо мэдээжэ ...он хүн юм. Энэ нүхэр ... нютагтаа хамтын ажа...мхидхэхэ хэрэгтэ ехэ ...итэйгээр хабаадалсаһан ...а. Нүхэр Аюшеев мү...ая гаран наһатай. Тии...ье энэ үбгэжөөл үглөө... часта Орлигой һун...ин участогта бултанһаа ...эн ерэжэ, Эхэ оро...оо хурдан түргэнөөр хүгжэхын түлөө дуугаа үгэһэн байна.

Галина Галсанова — һаял 18 наһа гүйсэжэ, һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадалсаба. Бюллетеньнүүдые урнада хэхынгээ урда тээ Галина иигэжэ хэлээ:

— ССР Союзай дээдын органой һунгалтада хабаадалсаха эрхэтэй болоһондоо ехэ баяртайб. Түрэл оронойнгоо улам түргэнөөр хүгжэн һалбархын түлөө дуугаа үгэһэндөө омогорхоноб. Иимэ эрхэ бидэндэ түрэл партимнай, Совет засагнай олгоо ха юм.

Аймагай Шарзын, Хужарай, Бүгсөөнэй, Сорогой һунгуулиин участогуудта һунгалта үнгэрөө. Тэндэ 10 часта бүхы һунгагшад дуугаа үгөөд байгаа. Аймаг дотор СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта эмхитэй гуримтайгаар үнгэрөө.

С. ГАЛСАНОВ,
КПСС-эй Ахын райкомой секретарь.

...НХЭН

...энэй аймагай колхоз, совхозуудай, пред...нуудай хүдэлмэрилэг...гэдэ арадай һайндэ... — СССР-эй Верховно ...эй һунгалтын үдэрые ... болон политическэ ...эбжэлтын оршон бай... үйлэдбэриин шэнэ ...тануудаар угтаба. Энэ ... угтуулан аймаг до...лдэлгын ехэ хүдэлмэ...улагдаһан байна.

...галтын үдэрэй — ию... 16-най үглөөнэй 6 ... һунгуулиин бүхы учас...ай үүдэнүүд сэлиг... участково комисси... түрүүлэгшэнэр Эхэ ...гоо эрхимэй эрхим ... басагадай түлөө үгэхыень һунгагша...рялһан байгаа. Тии...унгалта бүхы участо... эхилээ.

...гай һунгуулиин бү...астогуудта хамгадаа ... хүн списогтэ оруу...ан байгаа. Үглөөнэй ...а тэдэнэй 8.500 гаран ... арадай кандидадуу...лөө дуугаа үгэжэ, Со...агай ашаар олгогдо...литическэ эрхэеэ эд... байха юм. Һунгуу...йто-Голой, Шэмхын, ...нгуудай, Галбайн, ... участогуудта һунгал...нгаяа эдэбхитэйгээр ... Дурсагдаһан учас... списогтэ ороһон бү...агшад үглөөнэй 9 ...ултадаа дуугаа үгэ...гэд байгаа.

...ёор хэлэбэл, аймаг ...СССР-эй Верховно Со... һунгалта эмхитэйгээр ... Һунгалтын үдэрэй ... һунгагшадай олон... участогуудта ерэжэ, ...үгөөд байгаа һэн.

КАБАНСК

Аймагай һунгуулиин бүхы участогууд түгэс бэлэдхэлтэйгээр энэ үдэрые угтаа.

Эртэ үглөөнһөө хойшо һунгуулиин участогууд дээрэ һунгагшад олоороо сугларанхай байба. Тэдэнэрэй олонхинь һайндэрэйхеэр хубсаланхай. Баранай шарайда баярай тэмдэг үзэгдэнэ.

Үглөөнэй 10 сагта үгтэһэн мэдээнэй ёһоор, аймагай 41999 һунгагшадай 18960-ниинь дуугаа үгөөд байба.

ЯРУУНА

Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэр үнгэрөөшэ дүрбэн жэлэй туршада орон доторнай хаа хаанагүй ямар амжалта дэбжэлтэнүүд туйлагдааб гэжэ али нэгэн ажахын хүгжэлтын тодорхой баримта жэшээнүүд дээрэһээ элишэлэн харуулжа болоно. Тиин иимэ нэгэ баримта абаад үзэе.

Яруунын аймагай Эгэтэ нютагта мал шахадаг шэнэ совхоз тогтоһоор хоёр жэл үлүүтэй боложо байнхай. Энэ залуу ажахы түрүүшынгээ алхамуудһаа эхилээд, үйлэдбэреэ хүгжөөлгын зүб шэглэлээр дабшажа байһанаа харуулна.

Эбэртэ бодо мал шахан таргалуулгада тааруу холо, дүтынгөө бэлшээри, сабшалан, таряалангаа ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхые хүсэн, совхозой ажалшад һүүлэй хоёр жэлэй туршада мал тобиржуулха, шахан таргалуулха, гүрэндэ мяха худалдаха талаар түсэб даалгабаринуудаа ходөдоо дүүргэнэ. Мүнөө мал таргалуулха таба һарынгаа түсэб үлүүлэн бэелүүлжэ, совхозой малшад һунгалтын үдэрые ажалай бэлэгээр угтаа.

Совхозойнгоо түб тосхоной улам бүри түбхинүү, болбосон түхэлтэй боложо байһандань, хүн зон бүришье урматай. Нёдондо һуралсалай шэнэ жэлэй эхилэлгэнээр найман жэлэй һургуули нээгдэжэ, һурагшад түрэлхидынь тон ехээр баясаа һэн. Почтын таһаг, дежурна магазин, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын аймагай комбинадай пункт гэхэшэлэн хүн зоной аша туһада шухала эмхи зургаанууд мүн лэ хүдэлжэ эхилэнхэй. Үхибүүдэй яслисаад, автоматическа телефонно станци баригдажа байнхай. Совхозой хүдэлмэришэдтэ 20-ёод шэнэ гэр байра баригдаа, үшөө хэдэн гэрнүүдэй һууринь табигдаа.

Ажаһуудалай, соёл гэгээрэлэй гэр байшангуудые бодхохынгаа хажуугаар совхозой дархашуул нилээд олон үйлэдбэриин барилгануудые дүүргэжэ, ашаглалгада үгөө. Гэбэл, механизаторнуудай полевой стан, таряанай тоог, нефтебаза, пилорама болон бусад.

...Һунгуулиин участогта бүгэдэнһөө эртэ ерэжэ, түрүүшын бюллетень абаһан анхан колхоз эмхидхэгшэдэй нэгэн, үнинэй коммунист Дашанима Цыдыпович Цыдыпов: «Би арадайнгаа эрхим хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэхэдөө, мүн түрэл совхозойнгоо саашанхи хүгжэлтын, нютаг зонойнгоо саашанхи зол жаргалай түлөө дуугаа үгэнэб», — гэжэ хэлээ. Энэнь хадаа өөртэйнь зэргэлжэ байгаад урна руу түрүүшынхеэ бюллетень табижа байһан совхозой залуу малшан Тамара Мангутова болоод бусад һунгагшадай һанаһан бодолые тайлбарилһан үреэл гэхэдэ эндүүгүй.

Шэнэ совхоздохи Эгэтын һунгуулиин участогтай үглөөнэй долоон час хахадаар телефоноор хөөрэлдэхэдэмнай, тэндэһээ баяртай мэдээсэл дуулгаа: «Дуугаа үгэлгэн ехэ эдэбхитэйгээр ябажа байна. Бүхыдөө 228 һунгагшадаймнай 153-иинь һунгаад байна гэхэ гү, али хүбшын бэлшээринүүдтэ, холын гүүртэ, отарануудта ажаллажа байгаа малшадһаамнай бэшэ хүн бултадаа шахуу һунгаа. Нүүдэл урнануудые абажа, холын һунгагшадта ошоһон комиссиин гэшүүдэй бусажа ерэхэдэ, манай участогай һунгагшад бултаараа һунгалтада хабаадаһан байхань дамжаггүй гэжэ найдамтайгаар хэлэһэн байна.

Ц. ДУГАРОВ.

ЗАХААМИН

Тодорхойлхы жэлэй түрүүшын табан һара соо гүрэндэ һү, мяха худалдаха түсэбөө энэ аймагай совхозууд сүм дүүргэжэ, мүн промышленна предприятинууд продукци худалдаха түсэбтэ даабаринуудаа бэелүүлжэ, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые угтаба. Һунгалтада бэлдэлгэ аймаг дотор эмхитэйгээр үнгэргэгдөө.

Аймагай һунгуулиин 29 участогта үглөөнэй 6 часһаа һунгалта боложо эхилээ. Тэдэнэй 9 участогта һунгалта үглөөнэй 10 часта дүүрэд байгаа. Хужарай һунгуулиин участогай бүхы һунгагшад бултанһаа түрүүлэн һунгалтаяа дүүргэбэ. Удаань Ехэ-Цахирай, Бүргын, Сагаан-Мориной, Бортын ба бусад участогуудай бүхы һунгагшад дуугаа үгэжэ дүүргээд байгаа.

Бүхы дээрээ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта аймаг дотор ажалшадай политическэ болон ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо үнгэрһэн байна.

ХУБИЛАЛТАШЬЕ ЕХЭ, АМЖАЛТАШЬЕ ҺАЙН

1970 ондо болоһон СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтаһаа хойшо тэбхэр дүрбэн жэл үнгэрбэ. Тэрэ үедэ һаяшаг байгуулагдажа, түб хинэжэ байһан Хэжэнгын аймагта энэ хугасаада горитойхон хубилалта болоһон байна. Эдэ бүгэдэн тухай хөөрэжэ үгэхыень КПСС-эй Хэжэнгын райкомой секретарь А. Б. РАДНАЕВТА һунгалтын боложо байха үедэ манай корреспондент хандаһан байна. Тус хөөрэлдөөн доро толилогдобо.

Асуудал: Үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада хүдөө ажахыдатнай хэр зэргэ урагшаа дабшалта хэгдээ гээшэб?

Харюу: Манай бодоходо яһала гэмгүй хубилалта болоо. Энэ үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада үхэрэй тоо толгой 2,5 мянгаар, хонинной — 17 мянга шахуугаар олон болоо. Хэрбээ тэрэ жэлдэ манай совхозууд 37,6 мянган хурьга түлжүүлһэн байбал, эгээ мүнөө 48,5 мянган толгой хурьгатай болоод байна.

Малай тоо толгойн олоор үдэһэнэй, үүлтэрэйнь улам һайжарһанай аша туһаар мал ажалай продуктнуудые абалга, гүрэндөө худалдалга хараа байса дээшэлээ. Ажахынууднай 1970 ондо хамтадаа 47 мянган центнер һү һааһан байгаа һаа, харин энэ жэлэй үнгэрһэн таба һарын туршада 28 мянган центнер болгоод байна. Гүрэндэ худалдалга дээрэ бүришье үргэн алхам хэгдээ. Тиихэдэ бүхы жэлэй туршада 38 мянган центнер һүн тушаагдаа һэн. Энэ жэлэй таба һара соо тушаагдаһан һүнэй хэмжээн 20,5 мянган центнертэ хүрөөд байна.

Энээгээр бодоходо, горитой алгасаан харагдана гээшэ. Дүрбэн жэлэй туршада илангаяа Хэжэнгын, «50 лет Октября» совхозууд урагшатай һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Энэ үедэ ажалай түрүүшүүл улам олошороо. Жэшээнь, зуун эхэ хонин бүхэнһөө зуун хурьга түлжүүлһэн хонишод 1970 ондо оройдоол табан хүн байгаа һаа, 18 хонишод энэ дабаае мүнөө гаталаад байна. Тэрэ жэлэй түрүүшын таба һарын туршада үнеэн бүриһөө 1.000 килограмм һү һаажа магтуулһан һаалишан огто үгы байһан. Харин мүнөө аймагай 92 һаалишадай 26-ниинь мянгатан суутай болонхой. Ажалай Улаан Тугай орденто Е. Д. Кузьмина 1.459 килограммда хүргөөд байна бшуу.

Юрэдөө, эдэ жэшээнүүд олон асуудалда харюу болохо гэжэ һананаб.

Асуудал: Нютаг бүхэндэ элдэб янзын томо барилганууд ехэ олоор бодоно. Энэ талаар танда хайшааб?

Харюу: Зүб лэ даа. Барилга, үнэхөөрөө, үргэнөөр ябуулха арга шадал ехэ болоо. Тиигээдшье манай аймаг һая байгуулагдаһан тула тэрэ багта ядалдадаг бэлэй. Тиигэбэшье барилга ехээр эрхилхэ материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха гэжэ ехэ оролдогдоо. Барилгын шэнэ эмхинүүдшье бии болоо. совхозуудай энэ үедэ нилээд хүгжөө.

Тиигэжэ Шэнэ-Хэжэнгэ тосхондо 784 һурагшадай, аймагай түбтэ 900 шахуу һурагшадай һураха аргатай түгэс түхеэрэлгэтэй һургуулиин томо байшангууд ашаглалгада оруулаабди. Загаһатада гурбан зуу гаран һууритай һургуулиин байшан дууһуутай байна. Гадна совхозуудай (Худанайхиһаа бэшэн) һургуулиин дэргэдэ малшадай үхибүүдые байлгаха интернат баринхай. Энэ ехэ һайн хэрэг гэжэ тоолодогбди.

Тосхон бүхэндэ шэнэ магазин (хамтадаа 20) нээгдээ. Хэжэнгэдэ яслиин шэнэ гэр хүдэлжэ эхилээ. Ушхайтада, Ородто шэнэ клуб баригдаа. Хэжэнгын совхоз Худан голой эрьедэ хонишодой томодхогдоһон культбаза баряа. Тэндэ культурна ажаһуудалай эрилтэ хангаха гуламтанууд түгэс түхеэрэгдэнхэй. Малай байранууд. хэнэйшье мэдэһээр, ехэ олоор баригдажа байна. Энээн тушаа үлүү ехээр тогтоодшье яалайб. Тобшолон хэлэхэдэ, ажалша зоной һуудал байдал һайжаруулха, соёл болбосоролынь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхарал онсо хандуулагдана бшуу.

Асуудал: СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые аймагай ажалша коллективүүд хэр зэргын амжалтаар угтаба гээшэб?

Харюу: Энэ талаар яһала барагбди гэжэ хэлэмээр. Һунгалтын хүндэлэлдэ зорюулһан социалис мүрысөөндэ бүхы ажалшаднай угаа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. КПСС-эй ЦК-гай һунгалтын урда тунхаглагдаһан Хандалгада харюу болгон, хүн бүхэн хүдэлһэн газартаа һайнаар ажаллахые оролдоо.

Имагтал бүгэдэнэй габшагай ажалай аша туһаар аймагаймнай ажахынууд һү һааха, гүрэндэ тушааха хахад жэлэй түсэбтэ даабари һунгалтын үдэр дүүргээд байгаа. Тиихэдэ мяха бэлэдхэхэ түсэб дүүргүүтэй байнабди.

Илангаяа Худанай совхозой Улааха-Аралай, Хэжэнгын совхозой Центральна, Красна-Ярай, Ленинэй замай һү һаалиин фермэнүүд амжалтатай. Тэдэнэр хахад жэлэйнгээ даабарие холо үлүүлээ. Жэшээнь, Центральна МТФ-эйн малшад зургаа һарын даабарие 150 процент болгоо.

Хонишодой ажал хэрэг нилээд һайн. Тэрээн тушаа дээрэ дурдагдаа һэн. Манай аймагай суута хонишон Ц. Б. Цыденова зуун эхэ хонин бүхэнһөө 120 хурьга абаад, ехэ һайнаар түлжүүлжэ байна. Загаһатын совхозой мал бэлшээн харууһалдаг үхэршэд зун, намарай зуун хоногой туршада малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые центнер - центнерээр нэмээхэбди гэһэн һайн үүсхэл гаргаа. Тэрэнь КПСС-эй райкомой бюрогой шиидхэбэреэр һайшаагдаа. Тэрэ үүсхэлые бултанай хэрэг болгохо зорилгоор хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Худанай леспромхозой коллективэй амжалта һайн. Һунгалтын хүндэлэлдэ ажалай бэлэг болгон, үйлэдбэриингөө хахад жэлэй түсэб хахад һараар уридшалан бэелүүлбэ.

Хабарай тарилга эмхитэйгээр, хаһа саг соогоо дүүрэ. Бороо хура элбэг. Хүн зоной сэдьхэл тэниглэн, баяр жабхалантай. Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо июниин 14-дэ Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай түлөөлэгшэдтэй болоһон уулзалгын суглаан дээрэ КПССэй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн гүнзэгы удхатай үгэ, тэрэнэй тодорхойлһон саашанхи ехэ зорилгонууд манай аймагай ажалшадай сэдьхэл бодолые баяр баясхалангаар бүри ехээр салгидуулан, саашадаа ехэ амжалта туйлаха тэмсэлдэ зоригжуулаа.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта ажалай ба политическэ иимэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда боложо үнгэрбэ гээшэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА ЗОХЁОН БАЙГУУЛХЫ ПРОГРАММА

МОСКВА. СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые манай Эхэ ороной ниислэл хотын ажалшад, бүхы совет арадтал адли, урма баяртайгаар угтаба. Тодо хурса, удха түгэлдэр энэ үгэ москвагайхидай зүрхэ сэдьхэлдэ баяр түрүүлээ, политическэ ба ажалай эдэбхиин шэнэ долги эбхэрүүлээ.

Манай арад зоной, тэрэ тоодо москвагайхидай габшагай ажалда үндэр сэгнэлтэ үгөөд, нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэ соо тодорхойлогдоһон коммунис байгуулалтын ехэ хараа түсэбүүд юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хүн бүхэниие урмашуулан зоригжуулна. Июниин 15-да ниислэлэй олон предприятинуудта, барилганууд дээрэ эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта болоһон митингнүүдтэ, суглаануудта хабаадагшад энээн тухай зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн хэлэбэ.

Москвагай Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой 11-дэхи инструментальна цехтэ митинг болобо. «Арадай эрхим түлөөлэгшэдые СССР-эй Верховно Соведтэ һунгахабди» гэһэн лозунг холоһоо харагдана.

— Шуха... удха шанартай хэрэгтэ — Москвагай Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй уулзалгада хабаадаха зол хубитай байгааб, — гэжэ слесарь-хабсаргагша Социалис Ажалай Герой В. Г. Комаров митинг дээрэ хэлэбэ. — КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар совет арадай баатаршалгата ажалда үндэр сэгнэлтэ үгэхыень дуулабабди. Тиин саашадаа бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго урдаа табинабди.

ЛЕНИНГРАД. Ниислэлэй Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ энэ округһоо депутадта кандидат КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгые ленинградайхид угаа ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Ижорско А. А. Ждановай нэрэмжэтэ заводто митинг болоо.

— Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн гүнзэгы удхатай үгые шагнахадаа, бидэ, хоолой сорго бүтээгшэд, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэбэбди, — гэжэ хоолой сорго хэдэг цехэй хүдэлмэришэн Л. А. Климова митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, коммунис байгуулалтын асари ехэ түсэбүүдые бэелүүлхэ талаар манай партиин, манай арадай ажал ябуулгада энэ үгэ дотор үндэр сэгнэлтэ үгтэһэн байна. Совет арадай бүхы амжалтанууд — арад түмэнэй габшагай ажалай, партиин ленинскэ сэсэн мэргэн политикын. КПСС-эй ЦК-гай ба тэрэнэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй Политбюрогой шууд сэхэ ажал ябуулгын үрэ мүн.

Булад хабтайлгадаг цехэй хүдэлмэришэн В. П. Иванов, түмэр хабтайлгадаг цехэй мастер А. А. Гальченко митинг дээрэ үгэ хэлээ. Совет хүнүүдэй амгалан тайбанаар ажаһуухынь тула түрэл партимнай бүхы юумэ хэнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ. Арадай эрхим түрүү хүбүүд, басагадай түлөө дуугаа үгэхэдөө, социалис Эхэ ороной хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхын түлөө Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө, гэрэлтэ һайхан ерээдүй — коммунизмын түлөө дуугаа үгэнэбди.

Митингдэ хабаадагшад тогтоол абаха ёһоор, ижорскынхид эбтэй эетэйгээр дуугаа үгэхэдөө, түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые, түрэл Коммунис партиин түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын тула шэн габьяатайгаар ажаллаха байһанаа мэдүүлбэ.

ВЛАДИВОСТОК. Москва хэлэнэ, харуулна... Эдэ үгэнүүд июниин 14-нэй һүни Приморин хизаарай промышленна предприятинуудай цехүүд, мүн худалдаа наймаанай, загаһа барилгын ба транспортна суднануудай каютанууд соогуур, ажалшадай гэр байрануудта соностоһон байна. Алас-Дурна зүгэйхид зүрхэ сэдьхэлээрээ москвагайхидтай хамта байжа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневтэй уулзалгада хабаадаһан мэтэ болоо.

Энээндэ зорюулагдаһан митингнүүд хизаарта үнгэргэгдөө. Владивостогой «Радиоприбор» гэжэ заводой зургаадахи цехтэ болоһон митинг дээрэ фрезеровщик А. М. Гуряшин үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглэбэ: «Леонид Ильич Брежневэй хэлэһэн үгэ шагнахадаа, манай социалис ороной зүб замаар дабшажа ябаһандань бүришье этигэн найдабабди».

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн Сибириин культурын институдай студентнэр (зүүн гарһаа) Л. Дмитриева, И. Тюльберова, Р. Баруева, Т. Цыденова, Г. Булытова гэгшэд дуугаа үгэжэ байнад.

...едактор ...УДЕЕВ.

...елефонууд

...ул. Лен... ...ы: редакто... ...рнёмная — ...едактора — ...едактора — ...екретаря — ...инат — 66-76 ...ой жизни — ...о хозяйства ... пропаганды ... 56-23, про... ...и строитель... ... советско... ...н быта — ...ы и школ — ...и рабсельк... ...нформации — ...енная приё... ...машинное бю... ...фотолаборат...

...з № 00444

АЖАЛ, ЖАРГАЛ, АМГАЛАН БАЙДАЛ— АРАД ТYМЭНЭЙ АРЮУН НАЙДАЛ

hУНГАЛТА ДАХЯАД ВАТАЛАН ГЭРШЭЛБ

УЛААН-YДЭ

ЛВРЗ

Yглөөнэй наран элшээ элбэгээр сасана. Эртэлжэ, бусадhаа урид дуугаа yгэхые хүсэhэн Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд гэр байрануудhаа hубарилдан гаража, hунгуулиингаа участогуудые тээшэ субанад.

Партиинa гэгээрэлэй библиотекэ соо hунгуулиин 21-дэхи, 22-дохи участогууд эмхидхэгдэнхэй.

...Эхэ оронойимнай Гимн hүр жабхалантайгаар зэдэлжэ, үглөөнэй 6 час болоhые мэдүүлбэ.

— Хүндэтэ манай hунгагшад, нангин эрхээ дүүргэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн нүхэдэй түлөө дуугаа үгэхыетнай хүсэнэб,—гээд hунгуулиин 22-дохи участогай түрүүлэгшэ Г. Е. Бердников эндэ сугларагшадые амаршалаад, ууҗам hаруул залай үүдэ сэлибэ.

Арадай кандидадуудай түлөө эгээн түрүүлэн дуугаа үгэгшэдэй дундаhаа: ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник В. Т. Севрюков, телеательегэй хүдэлмэришэн Д. А. Папанина, пенсионернүүд И. П. Грачёв, С. П. Скакалин, залуу hунгагша Железнодорожно техникумэй hурагша Галина Вазаева болон бусад хамта зуугаад хүн байлсаба.

— Би байгша ондо хуулиин наhа гүйсэжэ, түрүүшынхеэ hунгаба гээшэб. Тиихэдээ Эхэ оронойнгоо улам hалбархын түлөө, совет хүнүүдэй зол жаргалай түлөө дуугаа үгэнэб, — гээд Галина Вазаева хэлээд, урна руу бюллетеньнүүдээ табиба.

Эндэ үглөөнэй 10 сагта 1791 hунгагшадай мянга гаранииинь дуугаа үгөөд байгаа hэн.

hунгуулиин нүгөөдэ — 21-дэхи участогта оροходо баhал хүн зон олон, арадай түлөөлэгшэдэй түлөө дуугаа үгэжэ байбад.

— Манай участогай hунгагшад энэ үдэр хэзээ хэзээнэйхиhээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр, олооροоше ерэжэ дуугаа үгэжэ байна, — гэжэ hунгуулиин 21-дэхи участогай түрүүлэгшэ А. Д. Задорожный омогорхоно.

Иигэжэ орденто заводой хүдэлмэришэд СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн эрхимэй эрхим түлөөлэгшэд М. А. Яснов, Е. М. Мацуков, С. Н. Исаев гэгшэдтэ нэгэ хүндэл адляар дуугаа үгөө.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) технологическа институдай студентка И. Куркурова түрүүшынхеэ hунгажа байна. Пенсионерка Р. Гершевич 9-дэхиеэ жаргаланта hайхан байдалай түлөө дуугаа үгэбэ.

ТYМЭР ЗАМАЙ УЗЕЛ

Түмэр замай Улаан-Үдэ станциин хүдэлмэрилэгшэд, эндэхи локомотивна, вагонно депонуудай коллективүүд табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадажа байна.

Республикын түмэр замшад СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын үдэрые ажалай амжалтаар угтаба.

hунгалтын участогта ерэhэн хүнүүдтэ манай корреспондент иимэ асуудалтайгаар хандаhан байна. hүүлшын дүрбэн жэл соо танай хуби заяанда ямар хубилалтанууд болооб? Юунэй түлөө hунгалтада дуугаа үгэнэбта? Саашанхи хараа түсэбүүдтнай ямар бэ?

Индустриально - педагогическа техникумэй студентка Надежда Прокопьевна Бачина иигэжэ харюусаба:

— Би энэ жэлдэ арба найматай болоҗо, Эхэ оронойнгоо засагай дээдын органой hунгалтада хабаадажа байhандаа тон ехэ баяртайб. Манай республикын ажалшадай дэбжүүлhэн кандидадуудта дуугаа үгэхэдөө совет хүнүүдэй, бидэнэр залуушуулай бүри гоё hайхан байдалай түлөө дэмбэрэлтэ хэрэг дүүргээб гэжэ ойлгоноб.

Саашанхи зорилго тухай хэлэхэ болоо hаа, техникумээ дүүргээд, техническэ мэргэжэлтэ болоод хүдэлхэб, Совет гүрэнэйнгөө экономикые хүгжөөлгэдэ хубитаяа оруулхаб. Бүри саашань хэлэбэл, институдта орожо, дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэ болохо хүсэлтэйб. Манай орондо залуушуулай хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии ха юм.

— Би мүнөө 62 хүрөөб, пенсионерби, — гээд Николай Степанович Маслак хэлэбэ. — Урдань локомотивна депогой машинист ябаhанби. Совет гүрэн энэ наhан соомни намда хэрэгтэй юумээр сүм хангаа. Байра байдал, хэрэгтэй пенси — хуу баран бии. Капиталис ямар орондо намдал адли юрын хүдэлмэришэн үтэлhэн наhандаа иимэ зол жаргал эдлэхэ байнаб? Имаг-тал арадай засаг, коммунис парти бидэниие иигэжэ жаргуулна ха юм.

Үтэлөөшье hаа, саашанхи зорилгогүй байжа болохогүй. Мүнөө сагай ехэ барилга — БАМ-ай барилга хараха хүсэлэнтэйб. Манай залуушуул юу хэжэ шадаха юм ааб гэжэ хараха дуран хүрэнэ. Намда найдабари үзүүлээ hаань, залуушуулда шадаха соогоо туhалха байнаб.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

МЯХАНАЙ КОМБИНАТ

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай соёлой ордоной фойе соо hайндэрэйхеэр хубсалhан, гартаа баглаа сэсэгүүдые бариhан хүн зон олон..

Удангүй hунгуулиин участогай үүдэн нээгдэжэ, эртэлэн ерэhэн hунгагшад гоёор шэмэглэгдэhэн hаруул зал соо орожо, бюллетень абажа эхилбэ.

Эндэ сугларагшадые hунгуулиин участогай комиссиин секретарь Мария Ивановна Бородина халуунаар амаршалхадаа, иигэжэ хэлэбэ:

— Хүндэтэ hунгагшад! Манай ороной олониитэ ажалшадай үнэн зүрхэнhөө хүлеэдэг hайндэрөөр — СССР-эй Верховно Соведые hунгаха үдэрөөр үнэн зүрхэнhөө амаршалнаб. Коммунистнууд ба партиинабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй нэгэдэлэй кандидадуудайнгаа түлөө дуугаа нэгэ хүн шэнгеэр үгэхэ байhандатнай батаар этигэнэбди. hунгалтын үдэрөөр, нүхэд!

Хамагhаа урид эндэ ерэhэн комбинадай ажалай ветеран Евдокия Матвеевна Фролова hунгуулиин бюллетень урна руу табихадаа, иигэжэ мэдүүлбэ:

—Энэ нарата hайхан үдэр засаг түрынгөө дээдын органдо эрхимэй эрхим хүбүүд, басагадаа hунгахаяа байхадаа, үнэн зүрхэнhөө баярланаб. Бүхы дэлхэйн ажалша эхэнүүдэй намдал адли омог баяртай ябахын түлөө дуугаа үгэнэб. Зүүн Сибирьтэ эгээл түрүүшынхеэ баригдаhан Улаан-Үдын мяханай комбинадта 1938 онhоо таhалгаряагүй ажалланаб. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэhээр 29 жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаада манда болоhон асари ехэ хубилалтанууд тухай аха, нүхэднай, миниин үетэн нлангаяа hайн ойлгоно.

Арба найма наhаяа гүйсэд хүрэжэ, дээдын органой hунгалтада хабаадаха эрхэтэй болоhон hунгагшад Галина Мартынова, Надежда Волынская, Надежда Новолодская гэгшэд мүн лэ баяртайгаар дуугаа үгөө.

hунгуулиин участок. Үдэрэй 12 час. Эндэхи hунгагшадай олонхинь дуугаа үгөөд байгаа.

Д. ХУБИТУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Удын железнодорожно районой hунгуулиин 8-дахи участогай 95 наhатай Мария Борокиновна Дармаева гэртээ дуугаа үгэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СОВЕТСКЭ РАЙОН

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай, Национальностьнуудай Соведүүдтэ hунгалта үнгэргэхэ Улаан-Үдын городской 377-дохи, Советскэ 516-дахи hунгуулиин округуудай 12-дохи hунгуулиин участок. Үглөөнэй 6 саг. Хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ техникумэй hуралсалай корпус соо hунгагшад олооροо сугларжа, баяр ёhололой митинг болобо. Буряадай багшанарай гүрэнэй институдай проректор С. Ш. Чагдуров, пенсионер Б. Н. Нимаев болон бусад үгэ хэлэжэ, СССР-эй Верховно Соведые hунгаха үдэрые — совет арадай hайндэр гэжэ мэдүүлээд, политическэ удха шанарыень онсолон тэмдэглэбэ. Тингэхэ зуураа зол жаргалта ажабайдалайнгаа, эб найрамдалай, коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхээ байhанаа элишэлээ.

Удаань hунгалта эхилбэ. Түрүүшын хорёод минута соо зуугаад хүн hунгаа. Энэ баримта ажалшадай политическэ эдэбхиин оршон байдалда hунгалтын үнгэржэ байhаниие дүүрэнээр гэршэлнэ. 72 наhатай болоhон пенсионер Николай Иванович Шабанов, түрүүшынхиеэ hунгажа байhан залуу хүбүүн Дамир Хайрулин гэгшэд түрүүн hунгагшадай дунда бии.

Дамир Хайрулин хүдөө ажахын хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдэхэ техникумдэ hурахаяа ерэнхэй, мүнөө шалгалтаяа үгэжэ байна. Тэрэ дунда hургуули дүүргээд, Баргажанай аймагай Бодоной совхоздо ажаллаа. Элдэб хүдэлмэри хээшье hаа, Дамир ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, габшагайгаар хүдэлхые эрмэлзэдэг хүн.

hунгалта үргэлжэлhөөр. Буряадай гүрэнэй филармониин дуушан Наталья Будаева hунгана. Тэрэнэй ирагуу гоёор дуулахыень манай республикын ажалшад олон дахин шагнаhан, үнэн зүрхэнhөө hайшааhан байгаа ёhотой.

Хүдэлмэришэд, студентнүүд, эрдэмтэд, багшанар, алба хаагшад... Гайсал социалис гүрэн соо арад зон дүүрэн эрхэтэйгээр hунгана гээшэ. Хаража байхада үнэхөөрөөшье зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ. Гэр бүлөөрөө, хүгшэн залуугүй hунгана.

Хүдэлмэришэн Е. М. Мацуковой совет гүрэнэй ажал ябуулагшад М. А. Яснов, Е. Ф. Кожевников гэгшэдэй түлөө эдэнэр дуугаа үгэнэ.

— Энэ hунгалта ехэ эдэбхитэйгээр, бүгэдэ арадай нэгэн hаналтайгаар үнгэрөө. Үдэрэй арбан хоёр час болотор hунгалта дүүрэхэ дүтэлөөд байгаа.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

СЭМБЫН ФАБРИКА

...«Текстильщик» гэдэг соёлой ордон hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. hунгагшад олооροо сугларанхай. Эдэнэрэй дунда нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, дүтэ шадар ажаhуудаг хүдэлмэришэд, алба хаагшад бии.

Фабрикада олон жэл эрхимээр хүдэлжэ, пенсидэ гараад байhан Ермолай Аверьянович Чебунинда эгээн түрүүн hунгаха хүндэтэ эрхэ үгтөө.

Удаань залуухан басаган урнын хажууда зогсожо, сугларагшадта хандан сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүдые хэлээд, бюллетеньеэ табина. Сэмбын фабрикын нооhо ээрэдэг цехэй түрүү хүдэлмэришэн Александра Усольцовагай хэлэhэн үгые эндэ сугларагшад альга ташан угтаа.

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэhэн Октябрина Матвеевна Омбоева, Михаил Алексеевич Яснов, Евгений Митрофанович Мацуков гэгшэдэй түлөө дуугаа үгэхэеэ ерэгшэдэй 94 процентнь үдын тэн болоод байхада hунгуулиин участогhаа гаража ошоо.

Сэмбэ нэхэгшэд hунгалтаяа ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаа.

И. БАЛЬДИРОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд И. Батышева, И. Пахомова, Г. Жамьянова, Р. Имыгнрова гэгшэд түрүүшынхеэ hунгахаяа ерэжэ ябанад.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БЭШҮҮР

Аймагай хэдэ хэдэн ажахынууд гүрэндэ hү худалдаха хахад жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэнхэй, hунгалтаяа угтаба. Жэшээнь, «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ колхозууд эдээнэй тоодо ороно. Иимэ амжалта түйлаhан hаалиин фермэнүүдшье захаhаа.

Үдэрэй 12 сагта аймагай hунгагшадай 90,8 процентнь дуугаа үгөөд байба. Елань, Харлан, Бага-Куналей, Буй, Покровск болон бусад нютагуудтахи hунгуулиин участогуудта hунгалта үглөөгүүр эртэ дүүрээ, арадай кандидадуудай түлөө ажалшад дуугаа нэгэ хүн мэтээр үгэhэн байна. Жэшээнь, Бэшүүр тосхоной врач, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагша А. И. Баранов бүгэдэнэй hанал бодол харуулаа гэжэ hанагдана. Тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ: — Советскэ Союзай эрхэтэн байhандаа сэдьхэлдэм омог дорюун мэдэрэл халин байна. Эхэ оронойнгоо түлөө, эб найрамдалай түлөө, жаргалта байдалай түлөө дуугаа үгэнэб гэжэ шэбшэжэ байгаад, манай кандидадуудай түлөө дуугаа үгэбэб. Совет орон улам хүсэтэй, улам хүгжэжэ, улам бэхижэжэ байг лэ.

Залуушье, наhатайшье хүнүүдэй шарайда үнэхэсрөө хабарай арюун сэбэр сэдьхэлэй тэмдэг үзэгдэнэ.

Манай корр.

ХУРАМХААН

Аймагай hунгуулиин участогуудай дундаhаа Аллын, Аразгуунай участогуудай hунгагшад үглөөнэй 10 часта дуугаа үгөөд байба.

hунгалтын үдэрые ажалай бэлэгээр угтаха зорилго табиhан аймагай ажахынууд сооhоо Гааргын совхоз эрхим амжалта түйлаба. Тус ажахы гүрэндэ hү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 10-да дүүргэhэн байна. Тиихэдэ хонишод — Октябриин Революциин ордендо хүртэhэн Ц. Э. Тыхеева 100-hаа 110, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар хоёрдохёо дэбжүүлэгдэhэн эрхим хонишон Ц. А. Бадмаева 100-hаа 132 хурьга абажа, hунгалтын үдэрые угтаба.

— Он жэлэй үнгэрхэ ... ажахымнай баян дэлгэр ... далтай болоҗо байнхай. ... нөө арадай түлөөлэгш... түлөө дуугаа үгэхэдөө ... хымнай үшөө баян, ... болбосоронги болог гэж... лэхэ байнабди, — гэжэ ... нэй нэрэмжэтэ колхоз... ханизаторнууд: аймагай ... ведэй депутат, комму... С. Э. Раднаев, залуу hун... ша, Ринчин Эрдынеев ... шэд мэдүүлээ.

Аймагай ажалшадай ... гэдэ совет арадай дэбж... hэн арадай кандидаду... М. А. Яснов, А. У. Мо... ев, Ц. А. Бадмаева гэгш... түлөө эдэбхи ехэтэйгээр ... рамхаанай ажалшад ду... үгэhэн байна.

МУХАР-ШЭБЭР

hунгуулиин 30 участогта үглөөнэй зургаан часта hунгалта эхилбэ. Хаа хаанагүй хүнүүд олооροо ерэжэ, коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэжэ байба. Иигэжэ үглөөнэй 11 сагта hунгуулиин 15 участогта hунгагшадынь 100 процент дуугаа үгөө. Түгнын, Никольскын, Калиновкын, Хүсөөтын, Шаралдайн болон бусад участогуудта hунгалта илангаяа эмхитэйгээр үнгэрбэ. Олон газарта ажалшадые хангаха хэрэг эрхимээр эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Түгнэдэ, Никольскдо, Хонхолодо hунгуулиин участогууд гоёор, hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй, концерт, кино харуулагдаба, спортивна наадануд эмхидхэгдэбэ. Мори урилдаан болоо.

Энэ үдэр хүн зон үнэхөөрөө ехэ hайндэртэ зэhэжэ ерэбэ. Ажалай бэлэгшье бариба. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоз... дүрбэдэхи бригада ... зойнгоо тракторна бри... нууд соо нэгэдхи ... ээлээ. Эдэнэр 1023 ... тарта шэниисэ, 230 ... та обёос таряа. Тарил... хүдэлмэри майн 18-да ... дүүргээ.

«Эрдэм» совхоздо ... най тоогто хүдэлдэг Тал... Рычкова мүнөө түрүү... хеэ дуугаа үгэжэ байна... иигэжэ хэлэбэ: — Мүнөө... рүүшынхеэ hунгалтада ... баадажа байнаб. Арад ... гүн дундаhаа гараhан ... түлөөлэгшэдэй ехэ зор... нуудые шиидхэлсэд... ехэл hайн байна даа. ... хүнүүдэй түлөө дуугаа ... гүй яахабши. Бидэнэр ... наар хүдэлнэбди, дүрб... жэлэй түсэб амжал... гаар дүүргэхын түлөө ... сэнэбди. Иимэрхүү ... бодол хэлэhэн hун... олон.

ПРИБАЙКАЛИ

Прибайкалиин аймагай hунгагшад энэ үдэр эбтэй эетэйгээр hунгуулиин участогуудта ерэбэ.

Үглөөнэй 9 час 30 минутада аймагай hунгагшадай 38,7 процентнь дуугаа үгөөд байба.

Таловка тосхоной hунгуулиин участок. Үглөөнэй 6 саг. Түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Таловкын заводой үнинэй хүдэлмэришэн **Е. Е. Коркина** эгээл түрүүлэн hунгуулиин бюллетень абахадаа, иигэжэ хэлээ:

— Түрэл тосхомнай жэлhээ жэлдэ hалбаран хүгжэжэ, шэнэ гэрнүүд, hургуули, больница бодхоогдоо. Арад зонойнгоо ажаhуудалай улам hайжархын түлөө дуугаа үгэнэб.

ЗАГАРАЙ

Аймаг доторхи hун... лиин бүхы участогууд ... үглөөнhөө хойшо хүл... байба. СССР-эй Верхо... ведэй энэ hунгалта эд... хитэйгээр эхилбэ.

Эхин -Горхоной hун... лиин № 15 участок дэ... хюун хүгжэм үглөөн... час 30 минутаhаа эд... эхилбэ.

Үглөөнэй 6 саг. Ха... тайн леспромхозой баг... плексно бригадын бри... Социалис Ажалай ... **А. П. Кудряшов** эгээл ... рүүлэн hунгуулиин бю... тень абаха зуураа, ... мэдүүлбэ:

— Арад зонойнгоо ... хүбүүдэй түлөө мүнөө ... үгэхэмни. Мүнөөдэр ... арад хоёрой бата нэгэдэл... тодоор харагдахань. hу... тын үдэрые угтуулан, ... амжалта илалта түйлаж... жэ бидэ оролдообди. ... бригада модо бэлэдхэх... бан жэлэйнгээ түсэбые ... ша оной апрелиин ... дүүргээ hэн. Мүнөө ... арбадахи табан жэлэй ... бөөр ажалланабди.

Арадай эрхим ... М. А. Яснов, А. У. Мо... ев. П. В. Трифонов гэг... түлөө баяр баясха... гаар дуугаа үгэнэб.

* * *

Октябрьска hун... лиин № 14 участок, ... нэй 6 саг. Эгээл түр... Володинтоной бүлын ... hунгуулиин бюллетень ...

Николай Васильевич ... дин, граждан дайнай вете... Чапаевай дивизиин ... ябаhан хүн үгэ хэл... совет демократиин ... тухай үнэн зүрхэ сэдь... үгэнүүдые хэлэбэ.

Тэрэнэй хани нүхэр ... рафена Филлиповна ... на, Онохойн совхоздо ... шанаар хори гаран ... ажаллаhан юм.

ЯРУУНА

Исэнгэ. (Телефоноор абтаба). Үглөөнэй 5 час 30 минутада соёлой байшангай дэргэдэ хүн зон дүүрэшөөд байба. Хэнhээшье эртэлжэ ерэhэн hунгагшадай дунда наhажаалшье, залуушье хүнүүд бии. Эгээ түрүүшынхиеэ hунгахаа ерэгшэд олон.

Үглөөнэй 6 сагта hунгалта эхилжэ, hунгагшад үрдилдэн оробо. hунгуулиин участково комиссиин гэшүүд тархяа хазайха сүлөөгүй, 3 үнгын бюллетень hунгагшадай гарта барюулжа мэдэбэ.

hунгагшадай списогтэ 704 хүн ороhон юм. hүүлдэнь 33 хүн нэмэжэ ерээ hэн, тиигэжэ 734 хүн hунгаха болоо. Үглөөнай 9 саг 30 минутада 640 хүн hунгаад байгаа. Холын гүүртэнүүдhээ Сценскhээ, Зазын адагhаа, Шэнэ-Далайhаа гэхэ мэтэ газарнуудhаа малшад эртэлжэ ерэhэн байгаа.

Г. ДОНИРОВ.
hунгуулиин участково комиссиин түрүүлэгшэ.

ЗЭДЭ

— Зол жаргалта совет арадай, Совет засаг түрын түлөө дуугаа үгэнэб, — гээд Зарубина hууринай hунгагша 80 наhатай Прасковья Дмитриевна Зарубина хэлээ. —Эрхим хүбүүд, басагаднай дээдын зургаанда hунгагдаад байхадаа амжалтатай ябаг. Совет засаг мандаг лэ!

— Совет гүрэнэйнгөө бүри ехээр хүгжэн hалбархын түлөө дуугаа үгэнэб, — гэжэ Доодо-Үшөөтэйн залуу hунгагша Улан Базарович Цыренов мэдүүлээ.—Манда иимэ жаргалта hайхан байдал олгоhон Коммунис партидаа, аха нүхэдтөө баяр баясхалан хүргэнэб.

Иимэ гүн сэдьхэлэй үгэнүүдые олон хүнүүд хэлээ. Аймагай 37 участогта hунгалта политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэрөө. Үглөөнэй 10 сагта аймагай бүхы hунгагшадай хахадынь дуугаа үгөөд байгаа. 9 участогта (Сагаатайн, Алцагай, Бага-Наранай, Тохойн, Таhархайн болон бусад) энэ үедэ бүхы hунгагшад дуугаа үгэжэ дүүрээ hэн.

В. ТРОФИМОВ,
аймагай hунгуулиин комиссиин секретарь.

БАГДАРИН

Аймагаймнай hунгуулиин участогууд сооhоо Бага-Амаладай, Байсын, Окуневэй, Баунтын, Бусаанай, Баргалинай участогуудай hунгагшад үглөөнэй 10 часта булта дуугаа үгөөд байба, — гэжэ КПСС-эй Баунтын райкомой секретарь нүхэр В. Н. Козулин мэдээсээ.

hунгагшад дуугаа үгэхэдөө Эхэ оронойнгоо хүгжэн hалбархын түлөө дуугаа үгэнэбди гэжэ мэдүүлээ. Жэшээлхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран Н. С. Иванов урна руу бюллетеньнүүдээ табихадаа иигэжэ мэдүүлбэ:

— Бидэндэ, дайнай ветерануудта, эсэгэ ёhоной анхарал хандуулжа байhандань парти, правительствадаа үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди. Мүн манай газар дэлхэй дээрэ дайн бү болог гэжэ үнэн зүрхэнhөө хүсөөд, патриингаа ябуулжа байhан эб найрамдалай политикын түлөө дуугаа үгэнэбди.

ХОРИ

hунгалтын эхилээд байхада, бидэ Хори тосхон хонходобобди. Буряадай АССР-hээ СССР-эй Верховно Соведэй национальностнуудай Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ Хориин hунгуулиин округой комиссиин гэшүүн Ринчинов Николай Цыбикович телефондо ерээ hэн.

— Манай hунгуулиин округто дүрбэн аймаг: Баунт, Ярууна, Хори, Хэжэнгэ ороно гэжэ мэдэнэ ёhотойт. Үглөөнэй 6 сагта дүрбэн аймагай бүхы нютагуудта hунгалта эмхитэйгээр эхилээ. Эдэ аймагуудай hунгагшад нүхэд Михаил Алексеевич Ясновой, Андрей Урупхеевич Модогоевой, Мидыгма Жигмитовна Батомункуевагай түлөө дуугаа үгэнэд. Үглөөнэй найман сагта абтаhан дээсэлнүүдые согсолж... хэдэмнай, дүрбэн ай... бүхы hунгагшадай ... процентнь дуугаа үгэж... динхэй байба. Байд гэж... hайн мэдээсэл абтажа ... hунгалта hайндэрэй ... байдалда үнгэржэ байна ... гэжэ Н. Ц. Ринчинов ... бэ.

Ц. ДОНДОГО...

СЭЛЭНГЭ

Аймагай hунгуулиин бүхы 36 участогта хүнүүд ерэнхэй, ехэ хүлгөөтэй байгаа. Тэдэнэй дунда буурал сагаан толгойтой үбгэд, хүгшэдhөө эхилээд, хуулиин наhанда hаяхан хүрэhэн залуу хүбүүд, басагадшье бии.

Жаргалантын hунгуулиин участогта үндэр дуугаа үгэхэ зуураа, ажалай ветеран, Ленинэй орденто Д. Д. Очиров иигэжэ мэдүүлээ:

— Арад зоной hуудал байдалай улам hайжаржа байhанда ехэл баяртайб. Энэмнай манай Коммунис партиин ленинскэ хүтэлбэриин аша үрэ мүн. Партиингаа энэ сэсэ мэргэн политикын түлөө дуугаа үгэнэб.

Кировэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэн А. Г. Собенников эндэ сугларагшадта иигэжэ хэлээ:

— Би Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда түрүүшын үдэрhөө илалта хүрэтэр ябааб. Дайн гээшэ арад түмэндэ ямар ехэ хохидолтой байhыень өөрынгөө нюдөөр хараhан байнаб. Тиимэhээ эб найрамдалай түлөө партиингаа ЦК-гай, Л. И. Брежневэй ... оролдожо байhанда ... сэдьхэлэй баяр хүргэн...

— hунгалтын ... ажалай бэлэгээр угта... баяртайб. Отарынгаа ... хонин бүриhөө 130,2 ... га томо болгообди. ... даа бүри hайнаар хүд... дуран хүрэнэ, — гэжэ ... лэнгын совхозой суута ... нишон Александр Ми... вич Акулов бюллетень... дые абаад байхадаа, hун... лиин комиссиин гэшү... мэдүүлээ.

Д. ЦЫДЫП...

УЛААН-ҮДЭМНАЙ УРГАНА, ҺАЛБАРНА

Совет орон доторнай, тэрэ тоодо уужам Буряад нютагтамнай СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудые һунгаха һунгалта политическэ болон ажалай туйлай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ.

Республикын түб хото — Улаан-Үдэ энэ һайндэрые баяр баясхалантайгаар, ажалай амжалтануудаар угтаа. Энэ һайхан арадай һайндэртэ ажалайнгаа амжалтануудые бэлэг болгон барижа байна. Промышленностиин, транспортын, барилгын, хэлхээ холбооной предприятинууд продукци худалдаха табан һарынгаа түсэб 103,2 процент дүүргэжэ, 13,2 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө үлүүлэн худалдаа. «Электромашина», «Теплоприбор», унда харяадаг уһа, пивэ бэлдэдэг заводууд, һүнэй комбинат, нооһо угаадаг фабрика табан һарынгаа түсэб дүүргээ.

«Востсибтранстрой» трестын барилга-хабсаралгын 397-дохи поездын коллективүүд, барилгын СУ-ТЭЦ управлени, «Связьстрой» трестын 608-дахи колонно, «Сибэлектромонтаж» трестын Буряадай хабсаралгын управлениин болон бусад барилгын ба хабсаралгын организацинууд капитальна барилгынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Улаан-Үдын промышленна предприятинууд 600 янзын продукци гаргадаг болоо.

Пассажирска транспортын материально-техническэ үндэһэ һуури улам һайжаруулагдаа. ПАП-1 автопаркда 50 автобусой багтаха дулаалагдамал гараж баригдаа. Трамвайн, автобусуудай болон таксомоторно паркнууд һэльбэгдэн заһагдаһан юм.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ түмэр хүүргын конструкци бүтээдэг, уран бүтээлнүүд болон сувенирнүүдые хэдэг заводууд, кожгалантерейнэ фабрика, элеватор, химиин аргаар сэбэрлэдэг, шэрдэдэг ажахын нэгэдэл «Чайка» гэхэ мэтын шэнэ предприятинууд ашаглалгада үгтөө. Промышленностиин бардам түргэнөөр хүгжэхэлөөр г980родоймнай хүн зоной тоо дүрбэн жэл соо 11,7 процентээр олон болоһон байна. Хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай салин 1969 ондо дунда зэргээр 143 түхэриг байһан һаа, 1973 ондо 178 түхэриг боложо, 24 процент дээшэлээ юм.

Хүн зоной байрын барилгада илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаа. Һунгалтаһаа һунгалта хүрэтэрхи хугасаа соо 12 мянган бүлэ шэнэ байра абаһан гү, али хуушан байраа һэльбээ. Городой гурбан районд шэнэ микрорайонууд баригдаа, харгы замууд татагдаа.

Городой хүн зоной ажаһуудал хангаха талаар 3,6 миллион түхэригэй захил дүүргэгдэһэн байна. Энэ хадаа нёдондонойхиһоо 164 мянган түхэригөөр үлүү болоно. Хүн зоной үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ ехэ болоо. 9-дэхи табан жэлэй гурбан жэл соо эд бараанай үйлэдбэрилгэ 24,8 процент дээшэлээ. Промышленна болон эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалга ехэ болоо. Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаан 1969 онойхиһоо 65 миллион түхэригөөр ехэ болоо гэхэ гү, али 32,2 процентээр дээшэлһэн байна. Городой гэр байрануудай 72,3 процентнь хүйтэн уһаар, 71,7 — канализацияар, 60,2 — халуун уһаар, 71,3 — дулаагаар хангагданхай юм. Шэнээр баригдаһан гэрнүүдтэ электрическэ пеэшэнгүүд табигдадаг болоо. Үнгэрһэн гурбан жэл соо 8 мянган гэрнүүдтэ тиимэ пеэшэн табигдаа һэн. Һүүлэй жэлнүүдтэ арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха шэнэ комбинадууд, мастерскойнууд баригдаа.

Элүүрые хамгаалгаар ба соёл гэгээрэлые хүгжөөлгөөр ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тус тустаа 750 һууритай 2 поликлиникэ баригдаа. 1320 һууритай дунда һургуулиин комплекс Железнодорожно райондо, хоёр дунда һургуули Октябрьска районд баригдаһан байна. Железнодорожно районд 1260 һууритай 5 сад-ясли, 280 һууритай һургуулиин наһа хүсөөгүй хүүгэдэй байшан, наһатайшуулай болон инвалидуудай пансионат ашаглалгада үгтөө.

Выставкын зал, «Баргузин» гостиница, республиканска ипподром, этнографическа музей городой хүн зоной омогорхол болонхой юм. Автоматическа телефонно станциин, хубсаһа угаалгын гэрнүүд болон бусад барилганууд баригдажа дүүрэхэ болоо. Городой пассажирска транспортын хүдэлмэри һайжаруулагдаа. Олон шэнэ автобус, таксинууд ябадаг. Пассажирска транспорт жэлдээ 75 миллион хүнийе шэрэжэ байна гээшэ.

Манай город үнэхөөрөө студенческэ гэжэ нэрлэгдэдэг. Дүрбэн жэл соо институт, техникумүүднай 30 мянган мэргэжэлтэдые бэлдэжэ гаргаа. Тэрэ тоодо 14 мянган хүбүүд, басагадта дээдэ эрдэм олгогдоо. Энэ хадаа табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанһаа 1,3 дахин олон байна.

Һүүлшын жэлнүүд соо городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Нарихан үйлсэ, гудамжанууд үргэдхэгдэһэн, сэхэлэгдэһэн, асфальтаар хушагдаһан байна. 1975 оной һүүл багаар асфальтаар хушагдаһан харгы, үйлсэ, талмайнуудай бүри ехэ болохо. Үдэ мүрэн дээгүүр түмэр бетонгоор хоёрдохи хүүргэ баригдажа, городой гурбан районууд харгы замаар холбогдоо.

Һүүлшын жэлнүүд соо түрэл городнай түхэл шарайгаа иигэжэл хубилгаһан байна гээшэ. Энэ хадаа арад зоноймнай амжалта мүн болоно. Депутадуудаймнайшье нүлөө тон ехэ байгаа. Гэбэшье удаадахи һунгалта болотор республикымнай түб хотын бүри түргэнөөр, хүгжэхэ, һалбархань дамжаггүй.

В. УБЕЕВ,
Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

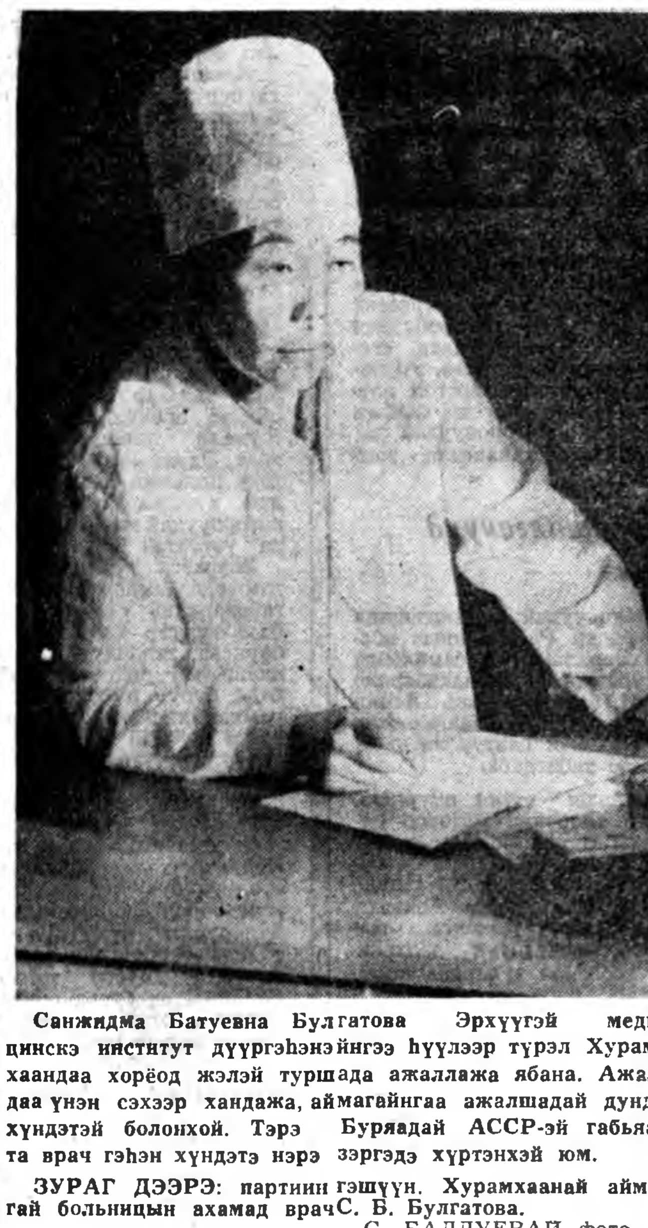

Санжидма Батуевна Булгатова Эрхүүгэй медицинскэ институт дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр түрэл Хурамхаандаа хорёод жэлэй туршада ажаллажа ябана. Ажалдаа үнэн сэхээр хандажа, аймагайнгаа ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэ Буряадай АССР-эй габьяата врач гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партиин гэшүүн. Хурамхаанай аймагай больницын ахамад врач С. Б. Булгатова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Лекторнуудтэ туһаламжа

СОВЕТСКЭ СОЮЗДА ЭСЭРГҮҮ ПОЛИТИКА

Хитадые дэлхэйн хүгжэлтын түб, харин Маогай үзэл сурталые дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй туг болгохо гэһэн КНР-эй бэелүүлдэг гадаадын ба дотоодын дээрэлхы политикые бидэнэр эли тодоор мэдэнэбди. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь уласхоорондын оршондо ехэ хүндэтэй болоһон Советскэ Союз гол һаад ушаруулна гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд тоолоно. Ушар тиимэһээ Советскэ Союзые бүхы хүсөөрөө муушалха, тэрэнэй бэелүүлдэг политикые хазагайруулха гэжэ аһан шадалаараа оролдоно бшуу.

Пекинэй удамаршадай бэелүүлдэг политика 1960 онуудта дэлхэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөе түргэдхэхэ гэһэн уряатайгаар СССР-тэ эсэргүү политика эхилһэн, мүнөө болоходо «хуушан түхэлэй империализмтай» тэмсэхын тула нэгэдэхэ ёһотойбди гэһэн ябуулга хэдэг болоһон байна. КПК-гай Х съездын һүүлээр Советскэ Союз «хуушан империализмтай жэшэхэдэ үлүү империалис гүрэн» гэжэ нэрлэгдэбэ.

Хитад арадай ухаан бодолһоо совет арад, совет гүрэн тухай һайн һайхан һаналыень үгы хэхын тула элдэб хардалга, гүрдэлгэ хэнэ. Хитадай хэблэл, радио болон телевидени КПСС-эй, Советскэ правительствын гадаадын ба дотоодын политикые хазагайруулһан материалнуудые элбэгээр тунхаглана. Энээниие иимэ тоонууд гэршэлнэ. 1973 ондо Хитадай түбэй хоёр газетэдэ, «Хунци» журналда СССР-тэ эсэргүү, худал хуурмаг удхатай 900 гаран материалнууд толилогдоо. Энэнь 1972 онойхидо орходоо хоёр дахин олон гээшэ. Байгша ондо СССР-тэ эсэргүү пропаганда улам шангараа: январь һарада худал хуурмаг, хардалга гүрдэлгын удхатай 110 материал толилогдоһон байбал, февраль һарада иимэ 165 материал толилогдоо бшуу. Советскэ Союзда, совет арадта эсэргүү материалнууд радиогоор дамжуулагдана, хилын саана эльгээгдэнэ. хитад арадай ба дэлхэйн олониитын түрүү һанал бодолые хубилгаха гэжэ һэдэнэ.

Хитадай бүхы хүн зон, илангаяа залуушуул Советскэ Союзые үзэн ядахаар хүмүүжүүлэгдэнэ. Тиихэдээ Советскэ Союзда, КПСС-тэ эсэргүүгээр сагүргэлжын шууяа татаха гэжэ оролдоно.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд, үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд «Хойто зүгһөө аюул тохёолдохонь» гэжэ шал худалаар арад зоноо айлгана. Эдэ үгэнүүдээ баталан, Хитадай нилээд ехэ сэрэг СССР-эй, МНР-эй хилэдэ ойро татагданхай. «Хойто хилээ бэхилхэ» гэһэн уряатай статьянууд соонь Хитадай армиин сэрэгшэдэй, арадай ополчениин отрядуудай хамтын һуралсал болоно гээд мэдээсэгдэнэ. Эдеэ хоол, эм домто ургамал ехээр бэлдэхэ гэһэншүү уряануудшье эдэ статьянууд соонь бии.

Гэхэтэй хамта СССР-эй 1,5 миллион дүрбэлжэн километр «үрэжэлтэ газар дайда» анхан түрүүн Хитадай газар байһан юм. Тиигээд энэ газарые хаанта Росси Хитадһаа буляажа абаһан юм, харин мүнөө тэрэниемнай «бусаагты» гэжэ ямаршье үндэһэгүй эрилтэ табина. Зүгөөр хилэ тухай асуудалаар СССР-эй зүгһөө оруулагдадаг шухала дурадхалнуудые КНР хараадаа абадаггүй. Хитадые хилэ тухай асуудалаар хэлсээнүүд ехээр һонирхуулдагшьегүй юм байба. Харин оронуудай журналистнуудтай хөөрэлдэхэ үедөө Чжоу Энь-лай иигэжэ мэдүүлһэн бэлэй: «Хитад Советскэ Союзтай хэлсээгээ 10, 20, 30 жэл соо үргэлжэлүүлхээр бэлэн байна». Зүгөөр Японой премьер-министр Танакатай хөөрэлдэхэдөө, тэрэ иигэжэ хэлээ: «Хэрбээ Япон Хитад хоёрой хоорондо харилсаа холбоон, хани барисаан тухай договорой баталагдаа һаань, совет-хитад хэлсээнүүд бодото дээрээ хэрэгтэй юумэниинь үгы».

Советскэ Союз КНР хоёрой хоорондохи экономическа ба худалдаа наймаанай харилсаа холбооной таһалдуулагдаһан ушарые гансал СССР-тэ тохохо гэжэ маоистнууд һэдэнэ.

Советскэ Союзай болон бусад социалис оронуудай гадаадын политикада һаад ушаруулха гэжэ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд бүхы хүсөөрөө оролдоно. Европодо эб найрамдал, аюулгүй байдал тогтоохо тухай СССР-эй болон социалис оронуудай дурадхалнуудые Хитад буруушаагаа һэн. Жэшээнь, СССР-эй, Польшын, ЧССР-эй ФРГ-тэй баталһан договорнуудые, Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээе тэдэнэр дэмжээгүй. Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд Европодо аюулгүй байдал тогтоохо тухай зүблөөе зарлаха, Европодо суглараһан сэрэгшэдэй тоо, буу зэбсэг хорооохо тухай ябуулгануудые дэмжэдэггүй байһанаа эли тодоор гэршэлээ һэн. Тиихэдээ Советскэ Союз Европодо буу зэбсэг, зэбсэгтэ хүсэнүүдээ улам нэмээнэ, Европын оронуудта аюул тохёолдуулна гэһэншүүгээр тайлбарилхые оролдодог байна. Ушар юуб гэхэдэ, Хитадай удамаршад Баруун Европын оронуудые нэн түрүүн НАТО-е Советскэ Союзда тухирха, «хүйтэн дайнай» үе сагые һөөргэнь һэргээхэ гэжэ оролдоно ха юм.

НАТО тухай Хитадай хэблэл бэшэхэдээ, «НАТО — хамгаалгын организаци», Варшавска договор СССР-эй политикын аша туһада байгуулагдаа юм гэхэ мэтэ худал хуурмаг үгэнүүдые тараажа, арад зоноо мэхэлхэ һэдэлгэ гаргана.

Маоистнууд дэлхэйн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай эб эегүй болгохын, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй ба коммунис хүдэлөөнһөө можолон һалгаахын түлөө элдэб янзын онол аргануудые хэрэглэнэ. Дэлхэйн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе Советскэ Союз хододоо дэмжэдэг гээд хаанашье мэдээжэ. Зүгөөр Хитадай пропагандын ёһоор, «СССР хадаа бага, дунда зэргын гүрэнүүд ба арадуудые өөрынгөө мэдэлдэ оруулхые хүсэнэ».

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд национально - сүлөөрэлгын хүдэлөөе үнэн дээрээ дэмжэдэггүй байһанаа бүхы дэлхэй дээрэ харуулба. Юуб гэхэдэ, шэнэ гүрэн — Бангладешые ООН-ой гэшүүн болгохо гэхэдэнь, таһа арсаһан байна. Иигэжэ эрхэ сүлөөгөө һаял гартаа абаһан, Бангладешэй арад зондо Хитад урбаба.

Хитадай правительство Дүтын Зүүн зүгтэхи хёмороое улам һүжэрөөхэ гэжэ оролдоно. Тиихэдээ тэдэнэр империалис оронуудай хараа бодолые баримталдаг байна.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд юундэ, яахадаа Советскэ Союзда харша политика бэелүүлхэ болоо юм? Энэнь өөрын ушар шалтагаантай юм.

Нэгэдэхеэр, дэлхэйн революционно хүдэлөөндэ зонхилхы үүргэ дүүргэхэ гэхэдэнь, Советскэ Союз дэлхэйн бүхы арадуудай түшэг тулгуури болоһон байба;

Хоёрдохеёр, Советскэ Союзда эсэргүү политика ябуулжа, шууяа гаргахадаа, орон доторхи экономическа болон политическэ хүшэр хүндэ байдалһаа арад зонойнгоо анхаралые холодуулна;

Гурбадахяар, КПК-гэй хүтэлбэрилэгшэдэй марксизм-ленинизмын һургаалһаа хазагайран холодоһые, капиталис оронуудай харата этэгээдүүдтэй хамтаржа байһанаа далдалхын тула Советскэ Союзда эсэргүү политика бэелүүлнэ гээшэ.

Гэбэшье Хитадай правительствын бэелүүлдэг Советскэ Союзда харша политика саашадаашье урагшагүйдэхэ байна. Тэрэнэй бэелүүлдэг политикые социалис аха дүү оронууд, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн, түрүү үзэл бодолто хүн түрэлтэн буруушаана. Советскэ Союзые дэлхэйн политикаһаа холодуулха, мүнөө үеын революционно хүсэнүүдһээ һалгааха гэһэн Пекинэй түсэбүүдшье бэелүүлэгдэнгүй үлөө. КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан эб найрамдалай программа Советскэ Союзай уласхоорондын нэрэ хүндые улам дээшэлүүлжэ, арадуудай эб найрамдалай, аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлэй манлай гэжэ элирхэйлэн тодоруулаа. Ондо ондоо социальна системэтэй гүрэнүүдэй хоорондоо амгалан тайбанаар зэргэлэн оршохо ёһо гуримуудые батадхажа байгаа ушарынь хадаа Хитадай капиталис оронуудтай «хоншоороо холбохо» хонжоо наймаа хэхэ хэрэгтэнь һаад хүргэнэ.

Хитад тушаа Советскэ правительствын, манай партиин Центральна Комитедэй бэелүүлдэг политика эли тодо. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо энэнь тодорхойгоор заагданхай.

Совет ба хитад арадуудай хоорондохи саашанхи хараа замыень анхаралдаа абажа, манай парти болон правительство КНР-тэй гүрэн хоорондын зохид харилсаа холбоо байгуулхые хүсэнэ, дурадхана. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ байгша оной мартда иигэжэ заагаа һэн: «...Бидэнэр Хитадтай харилсаа холбоогоо һайжаруулхаар бэлэмди. Энэниие шиидхэлгэ имагтал хитад талаһаа дулдыдаха». Гэхэтэй хамта Советскэ Союз маоизмын теоридо, КНР-эй мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй бэелүүлдэг политикада, дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй хүсэнүүдые можолон һалгааха ябуулгадань эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэнэ, тэмсэхэшье байна.

Ю. БОЛДОНОВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Шэнэ ном

БЭШЭГҮҮД, ДУРДАЛГАНУУД

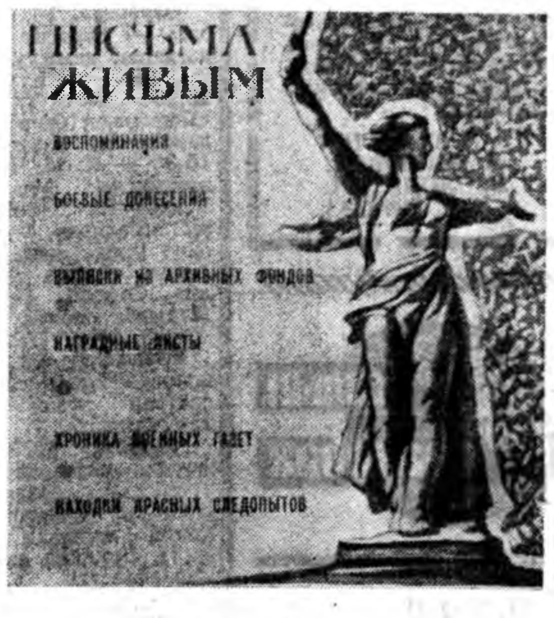

Шэтын журналист Александр Алешкин «Амиды зэгшэдтэ бэшэгүүд» гэжэ нэрэтэй ном гаргуулаа. 1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Забайкалиин сэрэгшэдэй хабаадалсаһан тухай энэ ном соо үгүүлэгдэнэ.

Бодото документнүүдһээ — сэрэгэй архивай материалнууд, шагналда зууршалгын хуудаһанууд, сэрэгшэдэй гэртээ эльгээһэн бэшэгүүд, сэрэгэй газетэнүүдэй мэдээсэлнүүд, һургуулиин хүбүүдэй бэдэржэ олоһон материалнууд, дурдалганууднууда энэ ном бүридүүлэгдэнхэй. Зүүн-Сибириин номой хэблэлдэ һаһала зохидоор хэблэгдэжэ гаргагдаһан тус ном 6 бүлэгһөө бүридэнэ.

«Энэ ном хадаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда Шэтын областиин залуушуулай баатар габьяае домоглоһон, зурдаһан ном юм. Дайн байлдаануудта хабаадагшадай өөһэдэйнь бэшэһэн, эдэнэй дурдалгаар энэ ном бүтэһэн байна...» гэжэ суглуулагша-автор «Забайкалиин залуушуулай баатар габьяа» гэһэн оролто дотор тэмдэглэнэ.

Номой автор-суглуулагша бэшэгүүдтэ ехэ юумэ хээ, өөрынгөө геройнуудтай уулзажа хөөрэлдөө, сэрэгшэдэй бэшэгүүдые суглуулжа, бэдэржэлэлгэ-бэдэрэлгын гоё ажал хээ гэжэ нэн түрүүн тэмдэглэлтэй.

Забайкалиин сэрэгэй округой соединенинүүдэй дайнда илангаяа 1941—42 онуудай байлдаануудта хабаададаг тухайда эндэ уншажа болоно. Жэшээнь, Зүүн-Сибириин 93-дахи стрелково, ...дохи мотострелково дивизинүүдэй сэрэгшэд Москва шадар 1941 оной эсэстэ болоһон дайн байлдаанда баатар габьяа харуулаа, фашис Германиин добтолгые тогтоожо, хамарыень няза сохилсоһон байна. 93-дахи дивизидэ үшөө эндээ, нютагтаа, бэлдэһэн мэргэн буудагшадай команда байгуулагданхай ошоһон юм. Зоригтой сэрэгшэд дайсание түб хото руу табихагүй гэжэ зоринхой дайлалдаад, фашис сэрэгшэдые үгы хэлсээ. Москвае хамгаалха дайнда энэ дивизиин сэрэгшэдэй баатар габьяа гаргаһанайнь түлөө 14 хүниинь Ленинэй орденоор, 355 хүн Дайшалхы Улаан Тугай орденоор шагнагдаа бэлэй.

Сталинград шадар, Курск шадар болоһон дайн байлдаануудта Забайкалиин сэрэгэй соединенинүүд хабаадаһан байна. Жэшээнь, 106-дахи Забайкальска дивизидэ Даурай, Аргуниин, Нэршүүгэй, Забайкальска полкнууд Курск шадар дайлалдаһан юм. Тус дивизиин дайшалхы хэрэгүүд тухайда саашань эндэ бэшэгдэнэ. Баатар габьяа гаргаһанайнгаа түлөө үндэр дээдэ шагнал хайрада хүртэһэн сэрэгшэд, командирнуудай нэрэ дурдагдана.

93-дахи, 82-дохи гвардейскэ дивизиин (Забайкалиин) сэрэгшэд Москваһаа, Сталинградһаа эхилээд, Берлин хүрэтэр дайгаар ошоһон гайхамшаг намтартай. 82-дохи дивизинь Берлинэй добтолгодо хабаадалсаа, имперскэ канцеляри абалсаа. Сэрэгшэдэйнь дайшалхы габьяа тухайдань архивай материалнууд домоглоно. Ород буряад хоёр сэрэгшэдэй хахасалга тухайда фронтын газетын зүрхэ үбдэхөөр богонихон дурдалга эндэ бии.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ото дайлалдажа гараад, нютагаа бусажа, арадай ажахын элдэб һалбарида ажаллажа ябагшадай дурдалганууд һаһала һонирхолтой байна.

Юрэнхы дээрээ энээхэн ном ямаршье хүнэй — сэрэгэй шэрүүн хатуу замаар дабажа гарагшадайшье, ара талада илалта шэрээлсэгшэдэйшье, залуу үетэнэйшье уншахада һонирхохоор даа. Илангаяа залуу үетэнэй танилсабал, һониншье, һургаалшье абамаар гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадай өөһэдэйнь бэшэһэн ном бшуу. Тиимэ тула дурдалга, бэшэлгэ бүхэниинь тэрэ шэрүүн хатуу үе сагай шэнжые зураглажа харуулна.

Д. ЖУГДУРОВА.

«ЖИГУЛИ» — совет маркын Венгридэ эгээл элбэг автомобильнуудай нэгэн. Мүнөө энэ орондо ...0 мянга гаран машина бии. 1975 он болотор тэрэнэй тоо хоёр дахин олон болохо юм.

Уласхоорондын хамтаралгын оршондо бэлэн машинануудай орондо ВНР Тольяттидахи Волжско автомобильна заводто «Жигули» автомобильнуудай 18 ондоо узел болон детальнуудые эльгээдэг. Хэмжэлгын приборнуудай Будапештдэхи завод энэ детальнуудай зарим хубиие бүтээн гаргадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Каройне Бабочаньи бэлэн болоһон приборнуудые шалгажа байна.

МТИ-ТАСС-ай фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ПОЛЬШЫН ХИМИГҮҮДЭЙ ҮДЭР

ВАРШАВА. ПНР-эй химиин промышленностиин 350 мянган хүдэлмэрилэгшэ химигүүдэй үдэрые тэмдэглэбэ. Энэ һайндэр ажалай шэнэ илалтануудаар угтагдаа. Ехэ химиин хүгжэлтэдэ һомологдоһон зуугаад миллиард злотых ашаяа хэдэ дахин харюулаа. Химиин промышленностиин үйлэдбэриин хэмжээгээр Польшо мүнөө Европодо долоодохи, дэлхэй дээрэ юһэдэхи һуури эзэлнэ.

Мүнөө үедэ орон дотор химиин 100 шэнэ барилга бодхоогдожо байнхай. Гансал химиин продуктнуудые хилын саана худалдаһанһаа Польшо һүүлэй жэлнүүдэй туршада хэдэн миллиард злотых валюта олоһон байна.

Пулава хотодо ехэ һайндэр болоо. Ороной эгээ ехэ азодой комбинат республикын химиин промышленностиин предприятинуудай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, Министрнүүдэй Соведэй болон Профсоюзуудай Центральна Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ. Үнгэрһэн жэлдэ комбинат 1,7 миллион тонно азодой үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргаа һэн. Советскэ Союзһаа асарагдаһан байгаалиин газ үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэ шухала түүхэй эд болоно.

ВЕНГРИИН НИИСЛЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

БУДАПЕШТ. 1975 оной дүүрэтэр эндэхи хоёр мянга гаран бүлэ ниислэлэй шэнэ районуудай гэрнүүдтэ нүүжэ орохо гэжэ Будапештын городской Соведэй зүблөөн дээрэ мэдээсэгдээ.

Кебанье гэжэ районд байрын гэрнүүдэй квартал бодхоогдохоор хараалагданхай. Эндэ 24 гектар талмай газарта 1715 байратай олон дабхар гэрнүүд бодхоогдохо юм. Байрын гэрнүүдтэй зэргэлээд һургуули, хүүгэдэй саад, больница баригдаха. Барилгын түсэбэй ёһоор, ерэхэ жэлэй дүүрэтэр Кебаньедэ 600 байра ашаглалгада оруулагдаха юм. Андьялфельд шэнэ барилгануудай хоёрдохи район болоно. Энэ районой оршондо 2 мянган байратай олон дабхар гэрнүүд бодхоогдохо.

Үнгэрһэн жэлдэ 9370 байра ашаглалгада тушаажа, түсэбөө 726 байраар үлүүлэн дүүргэһэн Будапештын барилгашадай ажалай амжалтанууд городской Соведэй заседани дээрэ үндэрөөр тэмдэглэгдээ.

ЭГЭЭЛ БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ ХОТО

БЕЛГРАД. Сомбор гэжэ багахан хото Югославида эгээл болбосон түхэлтэй хото гэжэ суурхаха ёһоороо суурхадаг. Тэрэнэй үйлсэнүүдтэ каштан, липэ, дуб, акаци модонууд тарятай юм. Таримал модон соогуур гараһан аллейнүүдынь 120 километр болодог, эндэ ажаһуудаг 50 мянган хүн бүхэндэ 35 дүрбэлжэн метр һуулгагдаһан таримал хүртэнэ. Ногоон мододнһоо боложо, эндэхи агаарынь сэбэр. Сомборой кубическа метр агаар соо бусад хотонуудайхиһаа микробуудынь долоо дахин үсөөн гэжэ тусхай шэнжэлгэ хэһэн мэргэжэлтэд тоолоожо гаргаа юм. Таримал модо, һөөгүүд городой шууяа бага болгоно. Модо, һөөгүүдые һуулгаха, тэдэнэйнгээ хойноһоо харууһалха бүхы ажалые Сомборто ажаһуугшад сүлөө сагтаа хэдэг. Айл болоһон залуушуул нэгэ-нэгэ модо тариха гэһэн урданай һайн ёһо заншал дахинаа һэргээхые энэ хотынхид шиидхэбэ.

БАЙГААЛИ ХАМГААЛХА ҺАРА

СОФИ. Үнгэрһэн май урдынхидаал адли Болгарида байгаали хамгаалха һара гэжэ соносхогдоһон байгаа. Орон дотор хаа хаанагүй модо, һөөгүүд таригдаһан, оршон тойронхи байгаали хамгаалха тухай лекцинүүдые эрдэмтэд, мэргэжэлтэд уншаһан байна.

Энэ жэлдэ орон дотор 13 миллион декар (1 декар 1000 дүрбэлжэн метртэй адли) талмай газарта модо, һөөгүүд таригдаха юм.

Түсэбтэ зургаадахи табан жэлдэ уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүдэй барилгада 300 миллион лев һомологдоһон байна. 62 томо предприятида уһа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд, 29-дэнь шүүрнүүд ашаглалгада оруулагдаа. Энэнь һайн үрэ дүнтэй. Пернин гэжэ промышленна томо түбэй агаар, жэшээнь, арба дахин сэбэр болоһон байна.

Байгаалиие хамгаалга ехэ удха шанартай зорилго мүн. Энэ талаар Болгари экономическа харилсан туһалалсалгын элдэб эмхинүүдтэй харилсаа холбоо тогтоонхой.

АМЖАЛТАТАЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ГАВАНА. Национальна экономикын гол һалбаринуудай нэгэн болохо Кубын ашагта малтамалай промышленностиин хүгжэлтэ хадаа Советскэ Союз болон социалис бусад оронуудтай республикын байгуулһан ашатай үрэтэй харилсаа холбооной үнэмшэмэ жэшээ болоно.

Орьенте провинциин Рене Рамос Латурай никель буйлуулдаг заводто түхеэрэлгэнүүдые хабсарган тодхолго энэ харилсаанай ёһоор хэгдэнэ.

Ороной гурбадахи, томо металлургическа предприяти бодхоохо бэлэдхэлэй хүдэлмэри Пунта-Горда гэжэ һууринда ябуулагдажа байнхай. Эндэ жэлэй турша соо 30 мянган тонно никель абтаха юм.

СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай туһаламжаар Кубада үшөө хэдэн завод баригдахаар түсэблэгдэнэ.

ТУРИСТНУУД ОЛОШОРНО

УЛААН-БААТАР. Үнгэрһэн жэлдэ хари гүрэнүүдэй туристнар МНР-тэ урда жэлнүүдэйхиһээ нэгэ хахадаар олон аяншалһан байна.

Хари гүрэнэй туристнуудые хангаха «Жуулчин» гэжэ эмхи уласхоорондынгоо харилсаа үргэдхэнэ. Тэрэ хари гүрэнүүдэй туристическэ 30 гаран эмхи болон фирмэнүүдтэй харилсаа холбоо байгуулаанхай. Илангаяа социалис оронуудтай бата холбоотой юм. Гадна, капиталис оронуудһаа — США, Япон, Франци, Мексикэ болон бусад гүрэнүүдһээ — туристнууд МНР-тэ ерэнэ. МНР-эй хото городуудаар аяншалга, соёлой болон түүхэтэ газарнуудтай танилсалга, амаралтын болон эмнэлгын газарта амаралга, агнуури гэхэ мэтэ һонирхолтой зам, программа хари гүрэнүүдһээ ерэһэн туристнуудта «Жуулчин» дурадхадаг.

СУДНА БҮТЭЭЛГЭ ТҮРГӨӨР ХҮГЖЭНЭ

ПХЕНЬЯН. Чхончжинай судоверфь — КНДР-эй судна бүтээлгын ехэ баазануудай нэгэн. Загаһа баридаг сейнернүүд, траулернууд, пассажирнуудай болон транспортын мүнөө үеын судненууд, рефрижераторнууд энэ предприятида бүтээн гаргагдана.

Корейн корабль бүтээлгын энэ түбэй үйлэдбэриин хүсэнүүд үнгэрһэн 10 жэлдэ 7 дахин ургаа, тэрэнэй материально-техническэ бааза бэхижээ, хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлээ.

КНДР-тэ 3,5—5 мянган тонно ашаа зөөхэ шадалтай судненууд бүтээгдэдэг болоһоор үнинэй. Чхончжиндохи судоверфьдэ мүнөө 14 мянган тонно ашаа зөөхэ шадалтай судныи һуури табигдаа. 30 мянган тонно ашаа зөөхэ танкернуудай проект зохёохо ажал хэгдэнэ.

«ТАРОМОЙ» — 20 ЖЭЛЭЙ ОЙ

БУХАРЕСТ. Румыниин «Тattаром» гэжэ агаарай транспортын предприяти 20 жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхэнь. Энэ ойгоо коллектив ажалай ехэ амжалтануудаар угтаба. Румыниин самолёдууд 90 гаран авиа-замаар ниидэдэг. Гансахан 1973 ондо 1 миллион 180 мянган гаран хүн «Таромой» самолёдуудта һуужа ниидэһэн байна. Энэ жэлдэ пассажирнуудайнь тоо 1,5 миллион болохоор хараалагданхай. Ерэхэ жэлдэ 1964 онойхидо орходоо 8 гаранаар ехэ ашаан агаараар зөөгдэхэ.

БУХАРЕСТ. Европо, Африка, Ази болон Америкын 29 томо хото городтой агаарай замаар холбоотой. Румыни дотоодынгоо авиазамай талаар Европо соо эгээн түрүү орон гэжэ тоологдодог.

Үнгэрһэн 20 жэлэй турша соо «Таромой» самолёдууд нилээд олон болоһон байна. Румыниин лётчигууд ИЛ-62, АН-24 болон мүнөө үеын бусад самолёдуудые жолоододог болонхой.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖЭДЭГ ҺАЛБАРИ

БУДАПЕШТ. Фармацевтическэ промышленность — Венгриин арадай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэдэг һалбаринуудай нэгэн. Тэрэнэй хүгжэлтэдэ энэ табан жэлэй туршада 4,3 миллиард форинт һомологдоо.

ВНР-эй фармацевтическэ промышленностиин предприятинуудай гаргадаг продукциин хэмжээн жэл ерэхэ бүри ургана. Үнгэрһэн жэлдэ 10 миллиард форинтын сэнтэй гэхэ гү, али 1960 онойхидо орходоо 4 дахин ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргагдаһан байна. Венгриин фармацевтическэ промышленностиин бүхы продукциин 72 процентнь дэлхэйн 86 орондо худалдагдана. Хилын саана худалдагдадаг бүхы эмүүдэй 70 процентыень социалис оронууд худалдан абадаг.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

Сүлөөтэ Африкын хуралдаан

Африкан нэгэдэлэй эмхиин ассамблейе «Сүлөөтэ Африкын эгээн дээдэ хуралдаан» гэжэ Могадишада июниин 13-да нээгдэһэн ОАЕ-гэй XI сессидэ совет хүтэлбэрилэгшэдэй эльгээһэн бэшэг соо нэрлэгдэһэн байха юм. Африкын 42 бэеэ даанхай оронуудай гүрэн түрые ба правительствануудые толгойлогшонор сессидэ суглараа.

Африка түбиин һонирходог эгээн лэ шухала асуудалнуудые сесси зүбшэн хэлсэхэ юм. Түбиие колониальна дарлалтаһаа эсэслэн сүлөөлхын түлөө тэмсэл тухай асуудал хамагай түрүүндэ хаража үзэгдэхэ. Португалида болоһон һүүлшын ушарнуудһаа уламжалан тус асуудал тусгаар шухала удха шанартай болоо. Лиссабондо фашис засаг унагаагдаа. Гвиней-Бисау, Анголо ба Мозамбигтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалтанууд фашис засаг унагаалгые түргэдхөө. Энэ ушар тус оронуудай арадуудай бүрин эрхэтэйгээр, бэеэ даанхайгаар ажаһууха шухала эрхые удаарууламгүй бэелүүлхэдэ таарамжатай шэнэ эрхэ байдал бии болгоо.

Экономическа асуудалнууд ассамблейн зүбшэн хэлсэхэ хоёрдохи бүлэг олон асуудалнууд болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ африкан оронууд байгаалиингаа баялигуудые өөһэдөө мэдэдэг боложо байна бшуу. Эдэнииень урда тээнь хариин гүрэнүүд олон арбаад жэлдэ ашаглажа байгаа. Империализмын эсэргүүсэлтые дабан, сүлөөтэ Африкын оронууд уласхоорондын экономическа харилсаануудые таарамжатай, тэгшэ эрхэтэй болгон шэнэдхэжэ ороо. Энэ замдаа тропическа Африкын оронууд ОАЕ-гэй гэшүүн араб оронуудтай өөһэдынгөө ябуулгые бүри эдэбхитэйгээр зүбшэн хэдэг болоо. Израиль эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн арабуудай хэдэг тэмсэлые африкынхидай дэмжэһэнэй түлөө баясхалангай тэмдэг болгон араб гүрэнүүд хадаа экономическа бэрхэшээлнүүдые дабалгадань, бэеэ даанхай африкан гүрэнүүдтэ туһаламжа үзүүлхын тулада 200 миллион доллар хэмжээтэй тусхай фонд байгуулаа. Тэрээнһээ гадна, нефть абадаг оронууд Африкын хүгжэлтын тусхай банк байгуулалгые зүбшөөгөө. Ган гасууртай тэмсэлдэ ОАЕ-гэй гэшүүн оронуудай хамтаараа хабаадалгада Могадишада ехэ анхарал хандуулагдаһан байна. Африкын хэдэ хэдэн орондо ган гасуур һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр болоно.

Африкые мүнөө хүрэтэр дээрмэдэһээр байһан империалис монополинууд, тэрэшэлэн Африкын хорото дайсад — расистнууд ба сионистнуудта сэрэгэй дэмжэлгэ үзүүлдэг НАТО-гой оронуудай правительствванууд Могадишадахи сесси дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдээ. Африкые хүсэдөөр сүлөөрүүлхэ хэрэгэй илаһын түлөө шууд сэхээр тэмсэжэ байһан СССР-эй, бусад социалис оронуудай хараа бодол Могадишада ханангяар тэмдэглэгдээ.

Пекинэй һанаашалганууд буруу һүрэнэ

Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида Бангладешэй Арадай Республикые абахые ООН-ой Генеральна Ассамблейдэ һанамжалан дурадхаһан шиидхэбэриие Аюулгүйн Совет баталан абаа. Азиин энэ залуу оронииe ООН-до абалгые жэл шахуу саг соо Пекинэй һаатуулжа байһан ябадалда эсэс табигдаба.

Азида булимтархы үүргэ дүүргэхэ, элдэб оронуудай хоорондо хёмороо һүжэрөөн, дээрэнхы хархис зорилгоёо бэелүүлхэ гэһэн Пекинэй һанаашалгын буруу һүрэһые Аюулгүйн Соведэй шиидхэбэри гэршэлжэ үгэнэ. Урда Азидахи оршон байдалай шахардуу шанга болоод байһан үедэ маоистнууд дэлхэйн тус районой арсалдаа тулалдаа политическэ талаар гуримшуулха тухай шиидхэбэри ООН-ой Аюулгүйн Соведэй абалгые һаатуулха гэжэ али болохоор һэдэһэн байха юм. Энэ районой оршон байдалые заһаруулха, хоорондохи харилсаануудаа һайжаруулха талаар Индостанай гүрэнүүдэй — Индиин, Пакистанай, Бангладешэй һүүлэй һаранuудта өөһэдынь гаргаһан оролдолгонуудые маоистнууд угаа хүйтэнөөр угтаа. Арсалдаа тулалдаанда сэхэ хабаадагшадай — маоистнуудай дэмжэдэг урдын хархис засагые унагааһан Пакистанай, мүн Бангладешэй хоорондо һаяхан дипломатическа харилсаанай тогтоогдоһон лэ хойно Азиин бэеэ даанхай залуу гүрэниие ООН-до абалгада һаад ушаруулдаг политикаһаа Пекин арсаа.

Тус асуудалаар хитад хүтэлбэриин һая болотор баримталжа байһан тааруугүй хараа бодолые шүүмжэлэн буруушаахадаа, Бенгальска арадай эрхэ сүлөөтэйгөөр ба бэеэ даанхайгаар ажаһууха эрхые шууд сэхээр дэмжэдэг Советскэ Союзай, Индиин, бусад оронуудай правительствануудта Бангладешэй хэблэл баясхалан хүргэнэ.

Пекинэй баһа нэгэ харата һанаашалга буруу һүрөө. Үнэн сэхэ союзнигынь бологшо Советскэ Союзтай хүгжэжэ эхилһэн оронуудые арсалдуулхые ООН-ой Генеральна Ассамблейн VI тусхай сессиин һаяхан болоходо, маоистнууд һэдэһэн байгаа. Тиихэдээ эдэ оронуудтай СССР-эй ба империалис гүрэнүүдэй харилсаан ямаршье илгаагүй гэжэ харуулхые оролдодог байгаа. Гэбэшье хүгжэжэ эхилһэн оронууд хэн үнэн сэхэ ханимнайб, аша туһыемнай хэн ёһотойгоор лэ харалсанаб гэжэ өөһэдынгөө дүй дүршэл дээрэһээ һайнаар мэдэнэ. Тиимэһээ Пекинэй мэхэ гохо гаргабашье, тэдэнэр Советскэ Союзтай ба социалис оронуудтай хамта сесси дээрэ шухала шиидхэбэринүүдые баталан абаа. Эдэнь өөһэдынгөө баялигуудые мэдэхэ эрхыень империалис монополинуудай, хуушан ба шэнэ түхэлэй колонизаторнуудай халдан оролгоһоо хамгаалха үүргэтэй юм.

Эзэрхэг түримхэйшүүлэй, тэдэниие дэмжэдэг империалис хүсэнүүдэй үмэнэ гансаарайнь үлөөхын тулада арабуудай ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаа таһалдуулха гэжэ Пекин һанаашалдаг байгаа. Гэбэшье энээнэйнь баһа буруу һүрэһые бата бэхи эб найрамдал хангаха зорилгоор Дүтын Зүүн зүгтэ һүүлэй үедэ хэгдэһэн алхамууд харуулжа үгэнэ. Энээндэ Советскэ Союз шухала үүргэ дүүргээ.

Эзэрхэхы уг зорилгоёо бэелүүлгые хүнгэдхэхые һэдэн, уласхоорондын шахардуу шанга байдал үлөөхэ зорилгоор Пекинэй хэдэг ябуулгануудые дэлхэйн арадууд буруушаана. Тиихэтэй хамта уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаaруулха, бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһада таарyугаар амгалан ёһоной харилсаа холбоо тогтоохо зорилгоор СССР-эй ба бусад социалис оронуудай гаргадаг хүсэлэл оролдолгые арадууд һайшаадаг байна.

Италиин кабинет тушаалһаа бууба

Италида үнгэрэгшэ неделидэ правительстводань ехэ бэрхэшээл тохёолдоо. Тиигэжэ христианска демократ М. Руморай толгойлдог кабинет тушаалһаа буугаа.

Экономическа политикын асуудалнуудаар коалиционно правительствада ородог партинуудай хоорондо гараһан арсалдаан кабинедэй уналгые түргэдхөө. Мүнөөнэй экономическа бэрхэшээлнүүдэй бүхы хүндэ хүшэрыень ажалшадай дундуур шадалтай хүн зоной хүзүүн дээрэ тохохые һэдэхэдээ, христианско-демократическа партиин (ХДП) хүтэлбэрилэгшэд хадаа налог нэмээхэ, ондоо оронуудһаа эдеэ хоолой зүйл худалдажа абалгые хороохо, электроэнерги, бензин болон бусад шэнгэн түлишын сэнгүүдые дээшэлүүлхэ эрилтэ хэһэн байна. Правительствада оролсодог социалистнууд эдэ хэмжээнүүдые абахадаа, нэгэн доро хүдөө ажахыда, мүн Италиин урда талын экономическа талаараа гээгдэнги районуудые хүгжөөлгэдэ мүнгэ зөөри бүри ехээр һомолхые баадхана, нимэ юумэ хээгүй һаа, орон дотор экономическа доройтолго болохо, хүдэлмэригүйшүүл олошорхо, ажалшадай байдал муудаха гэжэ онсолон тэмдэглэнэ.

Мүнөөнэй бэрхэшээлнүүдэй хүндэ хүшэрые олониитын хүзүүн дээрэ тохожо, хэсүү байдалһаа гарахые оролдодог зонхилхы этэгээдүүдэй һэдэлгэнүүдые компартяар дэмжэгдэдэг ороной гурбан тон томо профсоюзна нэгэдэл шууд шангаар буруушаагаа.

Италиин кабинедэй гурба һара болонгүй уналгые тушаан болоһон ушар гэжэ тоолохын аргагүй. Энэ ороной правительство жэлэй турша соо хододоол хоёр дахин һэлгэгдэнэ. Мүнөө правительствада тохёолдоһон бэрхэшээл онсо шэнжэтэй.

Хамагай түрүүндэ Баруун Европодо, мүн бүхы капиталис оронуудта правительствануудай тогтууригүй боложо байһан үедэ энэ бэрхэшээл тохёолдоо. Һүүлэй һаранууд соо политическэ хүтэлбэриин һэлгэгдээгүй оронииe мүнөө Баруун Европодо олохонь бэрхэтэй. Энэ хадаа капитализмын юрэнхы кризисэй үедэ тохёолдоһон тогтууригүй байдалые харуулна.

М. Руморай кабинедэй уналга ороной ажабайдалда угаа бэрхэ оршон байдалай тохёолдоһон үедэ болоһон дээрэһээ политическэ бэрхэшээлэй улам гүнзэгыржэ байһые лаблажа үгэнэ гээд «Унита» газетэ тэмдэглэнэ. Шэнэ түхэлэй фашистнуудай, бүхы баруунай үзэл баримталагшадай угаа эдэбхитэй боложо байһан дээрэһээ Италида үнэхөөрөөл хэсүүтэй үе мүнөө тохёолдоод байна. Брешидэ һаяхан болоһон харата ябуулгын үедэ хара самсатан алалга хюдалгашье хээ, тиихэдэ баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүд республикада сэхэ добтолон ородог болоо гэжэ харуулна.

Баруунай хүсэнүүдэй үгэсэлгые үндэһөөрнь усадхаха тухай Италиин Компартиин хүтэлбэри кабинедэй уналгатай дашарамдуулагдан тунхаглагдаһан мэдүүлгэ соогоо эрилтэ хээ. Коммунистнуудай, арадай бүхы хүсэнүүдэй һэримжэтэй, нягта жагсаалтай байханъ ажалшадай этигэл найдабарида хүртэдэг политическэ хүтэлбэриин ороной засаг барихань шухала болоо гэжэ правительствын бэрхэшээл харуулжа үгэнэ гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

С. КУЛИК.
А. БИРЮКОВ.
Б. ЛОПАТИН.
(ТАСС.)

СЭДЬХЭ ЛЭЙ ШЭМЭГ—КОНЦЕРТ

Манай айлшан

Яхадай АССР-эй габьяата артистка, уласхоорондын конкурснуудай лауреат Анегина Ильина, пианистка А. Решетникова гэгшэд республикада мнай ерэбэ. Тэдэнэр хүдөө ажахын техникумэй студентнэрэй үмэнэ концерт табижа, суглараашадай магтаалда хүртөө.

Анегина Ильина Москвагай гүрэнэй консерватори дүүргэһэн юм. Тэрэ дүрбэдэхи курсда һуража ябахадаа, Прагада үнгэрэгдэһэн дуушадай уласхоорондын конкурсын лауреат болоһон байна. Тиихэдэ аспирантура дүүргээд байхадаа, бэлигтэй энэ артистка 1971 ондо Мюнхендэ болоһон уласхоорондын конкурсдо хабаадалсажа, лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Ильина Москва, Ленинград, Кызыл, Минск гэхэ мэтэ ороһойнгоо олохон городуудта айлшалжа, хүн зондо концерт харуулаа.

Пианистка А. Решетникова мүн лэ Москвагай гүрэнэй консерватори дүүргэһэн намтартай. Тэрэ Москвагай, Башкирай, түрэл республикынгаа ажалшадай шэхэнэй шэмэг болгон, хүгжэмэй ирагуу аялга зэдэлүүлдэг.

Республикымнай ниислэл хотын ажалшадта харуулхаар тэдэнэрэй асарһан концертынь программа яһала баян. Чайковский, Рахманинов, Бизе болон бусадай классическа зохёолнууд программадань оролсоно. Максимовай «Таммахтар», Бочаровой «Ажалай үдэрэй үглөөгүүр» гэхэ мэтэ яхад арадай национальна дуунуудшье бии. Мүнөө үеын композиторнууд Новиковой «Бидэнэртэ эб найрамдал хэрэгтэй», Туликовай «Эхэ орон», Колперой «Атаархал» гэхэ мэтэ дуунуудые Яхадай суута артистка ирагуу һайханаар хангюурдажа, бүгэдэндэ нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Буряадаймнайшье композиторнуудай дуунууд сценэ дээрэһээ зэдэлээ. Студентнэрэй гуйлтаар Батуевай, Манжигеевэй дуунуудые Анегина Ильина уянгатай гоёор дуулажа, суглараашадай сэдьхэл хүдэлгөө.

Хүдөө ажахын студентнэр Яхадһаа ерэһэн айлшадаа хани халуунаар угтажа, нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэн, баяр баясхалан хүргэбэ.

Воскресениин үдэшын 8 часта хүгжэмэй училищиин концертнэ зал сооһоо Яхадай АССР-эй габьяата артистка, уласхоорондын конкурснуудай лауреат Анегина Ильинагай ирагуу һайханаар дуулаһан дуунуудай аялга зэдэлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Яхадай АССР-эй габьяата артистка, уласхоорондын конкурснуудай лауреат Анегина Ильина.

М. МЕДОВАЯ.
Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЭРДЭМТЭД— ШЭНЭ БАРИЛГАНУУДТА

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдта залуу эрдэмтэдһээ бүридэһэн тусхай бригада бүридхэгдэбэ. Эдэнэр мүнөө БАМ-ай, Сэлэнгын ЦКК-гай, Гусиноозерскын ГРЭС-эй Бүхэсоюзна удариа барилгануудта ажаллажа байгаа комсомол-залуушуулай хүдэлмэри, ажабайдалые шэнжэлжэ үзэхэ, һонирхохо юм.

Залуу эрдэмтэдэй бригадада филиалай комсомолой организациин комитедэй секретарь Тамара Асеева, Буряадай ниитын эрдэмэй институдай комсомолой организациин секретарь, залуу эрдэмтэдэй соведэй түрүүлэгшэ Дарима Балбарова, Светлана Бардаханова, залуу эрдэмтэд- комсомолшууд: Галина Дырхеева, Эрдэни Уланов, Алексей Таваненко, институдай «Эрдэм» гэжэ ханын газетын редактор Чингис Гомбоин болон бусад оруулагдаһан байна.

Дурсагдагша бүлэгэй гэшүүд шэнжэлгэ хэхынгээ хажуугаар, Гусиноозёрскын ГРЭС-эй, Сэлэнгын ЦКК-гай, Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эхилһэн түрүүшын үдэрэй түүхэ тухай һонирхолтой материал суглуулжа эхилбэ. Суглуулагдаһан эдэ материалнуудаа хожом тусхай ном болгожо хэблэхэ зорилго эдэнэр урдаа табина.

БАМ-ай барилга дээрэ эхилһэн малталгын хүдэлмэреэр институдай археологууд һонирхоно. Эдэнэр һаяар лэ тиишэ ошожо, эвенк арадай ажаһуудаг газараар татагдаһан харгы шэнжэлжэ, шухаг зүйлнүүдые бэдэрхэ, олохо зорилготой. Тус бүлэгые түүхын эрдэмэй кандидат Александр Шубин хүтэлбэрилхэ юм. Эвенк яһатанай түлөөлэгшэ эрдэмтэ этнографиин, түүхын материал суглуулхадаа, элинсэг хулинсагайнгаа ажаһууһан газарнуудые шэнжэлхэ байна.

В. НИМБУЕВ,
БИОН-ой эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЗАЛУУ ҺААЛИШАН ГДР-ээр АЯНШАЛБА

Арбан зургаатай ябахадаа Дулма Гумпылова 1969 ондо Улзытын найман жэлэй һургуули дүүргөө һэн. Удаань Дулма түрэл колхозойнгоо Энхэ-Талын һүнэй фермэдэ һаалишанаар ажаллажа эхилээ бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо таһалгаряагүй эндээ ажаллаһан энэ басаган дүй дүршэлөөр яһала баян болоо. 1973 ондо Хяагтын аймагта сагай уларил ехэ бэрхэшээлтэй байгаа. Тиигэбэшье һаань Дулма Гумпылова даажа байһан үнеэн бүриһөө 1774 литр һү һаажа шадаа. Тэрэ жэлдэ бүхы дээрэнь 30165 килограмм һү гүрэндөө тушаагаа. 1974 оной табан һарын туршада һаадаг 18 үнеэдэй толгой бүриһөөнь 1000 шахуу литр һү һаагаад байгаа.

Аймагай залуу малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябадаг һаалишан Дулма Гумпыловае ВЛКСМ-эй Хяагтын райком түлөөһэгүй аяншалгын путёвкоор шагнаа һэн. Тиигэжэ Дулма майн 11-һээ июниин 8 болотор ГДР-эй хэдэн городоор аяншалаа, гүрэнэйнь ниислэл Берлинэй гоё һайхан үзэсхэлэнтэй танилсаа.

КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Дулма Гумпылова «Дружба» колхозойнгоо түрүү һаалишадай тоодо оронхой юһэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы жэлые шэнэ амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

В. ДАЙНДАПОВ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневтэй уулзалгада зорюулагдажа, Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Бауманска һунгуулиин округой һунгагшадай Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болоһон һунгалтын урда тээхи суглаан тухай Москваһаа абтаһан мэдээсэлнүүдые гадаадын хэблэл үргэнөөр тунхаглана, хариин оронуудай радио ба телевидени дамжуулгануудые хэнэ.

Элдэб оронуудай газетэнүүд нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын дүүрэн текстые гү, али хуряангыгаар түрүүшынгээ хуудаһануудта тунхаглахадаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Советскэ Союзай дотоодын ба уласхоорондын байдалда гүнзэгы шэнжэлэл хээ гээд тэмдэглэнэ.

Болгариин газетэнүүд «Ангиин, социалис, интернациональна хараа шугам», «Бата нэгэдэлтэй байһанаа һүр хүсэтэйгөөр харуулба», «Эб найрамдалай түлөө, коммунизмын шэнэ илалтануудай түлөө» гэһэн гаршагууд доро Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые толилбо. «Земеделско знаме» газетэ түрүү бэшэг соогоо энэ үгые шэнжэлхэдээ, иигэжэ бэшэнэ: «Бүхы юумэ хүнэй аша туһада, бүхы юумэ арад зоной аша туһада — КПСС-эй ба Совет гүрэнэй бүхы ажал ябуулгын, бүхы зорилгонуудай гол удха нимэ».

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгые ГДР-эй «Нойес Дойчланд» газетэ тунхаглаба. СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын дүнгүүдээр совет хүнүүд омогорхохо ёһоороол омогорхоно гээд эндэ хэлэгдэнэ. «Совет Эхэ оронойнгоо хүсэ шадал бэхижүүлхын түлөө КПСС-эй тэмсэл совет хүн бүхэнэй аша туһада харюусана», — гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай орган бэшэнэ. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Советскэ Союз тухай ехэ үүргэтэй гэжэ «Берлинер цайтунг» газетэ шэнжэлэл дотороо тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ВАРШАВА

ВФДМ-эй гүйсэдхэхэ комитедэй заседани

ТАСС

Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин гүйсэдхэхэ комитедэй заседани эндэ дүүрэбэ. ВФДМ-эй IX ассамблейе 1974 оной ноябриин 10—17-до Варна хотодо зарлаха гэжэ шиидхэгдээ.

Заседани дээрэ Европын оронуудай залуушуулда хандаһан хандалга абтаһан байна. Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай эб найрамдалта залан сэхэ политикын ашаар шахардуу байдал һуларжа, уласхоорондын аюулгүй байдал хангагдажа байна гээд энээн дотор хэлэгдэнэ. Европын оронуудай залуушуулай хуралдаае 1975 ондо зарлахые тогтоол соо дурадхагдаа.

ВФДМ-эй гүйсэдхэхэ комитет Чилиин залуушуулда, Португалиин, Вьетнамай, Камбоджын, Лаосой, Дүтын Зүүн зүгэй оронуудай арадуудай залуу үетэндэ хандаһан хандалгануудые мүн лэ абаба.

ДАККА

Индиин президент Бангладештэ ерэбэ

ТАСС

Индиин президент В. В. Гири хани ёһоной албанай хэрэгээр Бангладешэй Арадай Республикада ерэбэ. Табан хоногой турша соо эндэ байха үедөө хүндэтэ айлшан ороной хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэхэ. Бангладешэй президент Мохаммедулла, премьер-министр Муджибур Рахман ба бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ хүндэтэ айлшаниие угтаба.

Эндэ болоһон уулзалгын үедэ хоёр талын харилсаанай асуудалнууд, уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

ДАМАСК

САР-ай МИД-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Плендэ абтаһан манай сэрэгшэдэй гэртээ бусажа ерэһэнэй һүүлээр, плендэ эдэнэй ямар байдалда байһыень мүрдэлгэ хэһэнэй һүүлээр Израилиин засагаархид сэрэгэй харата муухай гэмтэ хэрэг үйлэдөө гэһэн тобшолол хэбэ гэжэ Сириин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Сириин Араб Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Абдель Гани Ар-Рафии нютагай ба гадаадын журналистнуудта зорюулагдажа үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэ мэдүүлгэ уншаһан байна.

Хилын саанаһаа

ПРАГА

Үндэр этигэл найдабари

ТАСС

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, Чехословакиин бусад хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлэй бүхэреспубликанска слёдто хабаадагшадтай Пражска Градта уулзаба.

Бүхы һалбаринуудта Чехословакиин залуушуулай түйлаһан амжалтануудые КПЧ-гэй ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ Г. Гусак үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Партиин ба социалис гүрэнэй политикые ороной залуу үетэн эдэбхитэйгээр дэмжэнэ. Энэ хадаа бидэнэй залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ түйлаһан эгээл шухала амжалта илалтануудай нэгэниинь болоно гээд КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь саашадаа хэлээ.

ЧССР-эй Залуушуулай Социалис Союз хүсэн түгэлдэр эмхи боложо ургаа гээд тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Мүнөө тэрэ үргэн ехэ үндэһэ һууритай. Энээнэй ашаар залуушуул эрдэм мэргэжэлээ, бэлиг шадабаряа дээшэлүүлхэ, болбосон һайнаар, удха түгэлдэрөөр ажаһууха аргатай юм.

Залуу хүнүүдэй эдэбхи үүсхэл, ажал ябуулга хүгжөөхын тула Чехословакиин Компарти, ЧССР-эй Национальна фронтын бүхы организацинууд, эмхинүүд, Чехословакиин социалис гүрэн үргэн ехэ арга боломжонуудые хангана.

ГАВАНА

Кубын журналистнуудай һайндэр

ТАСС

Кубын журналистнуудай ехэ һайндэр июниин 15-да болобо. Кубын революциин илаһанай һүүлээр таба һара хахадай үнгэрһэн хойно Революционно правительствын премьер-министр Фидель Кастрын үүсхэлээр Латинн Америкын Пренса Латина гэжэ информационно агентствын Кубада эмхидхэгдэн байгуулагдаһанһаа хойшо тэбхэр 15 жэл үнгэрөө.

Энэ түби дээрэ американ информационно агентствэнүүдэй монополиие усадхан зайсуулха, Кубадахи революци тухай, Латиин Америкын арадуудай национальна сүлөөрэлгын тэмсэл тухай бүхы дэлхэй дээрэ үнэн зүбөөр мэдээсэхэ гээшэ шэнэ агентствын гол зорилго мүн байгаа.

АЛЖИР

Хөөрэлдөөнүүд зогсоогдобо

ТАСС

Хоёр талын шиидхэбэреэр Португалиин ба Гвиней-Бисау гэдэг Республикын делегацинуудай хоорондохи хөөрэлдөөнүүд зогсоогдобо. Правительствануудтаяа саашадаа зүбшэлэлгэнүүдые хэхэ хүсэлэнтэй байһанаа делегацинууд мэдүүлээ. Шэнэ уулзалгын болзор саашадаа томилогдохо.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 17-һоо 23 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно һонин (буряадаар). 19.20 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Приключения шахматного солдата Пешкина» гэжэ телевизионно фильм. 19.55 — «Хүн ба байгаали». 20.25 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.40 — «Нэгэдэхи президент» — телевизионно уран һайханай фильм. 22.00 — «Манай айлшад» — концерт. 22.30 — Соносхолнууд. 22.35 — «Лесная сторона» — телевизионно уран һайханай богони фильм.

ВТОРНИК, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Дамжуулгын программа. 19.05 — Телевизионно һонин. 19.20 — «Бидэ шадалаараа оролдонобди» гэжэ фильм-концерт үхибүүдтэ харуулагдаха. 19.50 — «Хүдөөгэйхид үгэдөө хүрэнэ» гэһэн дамжуулга. 20.10 — «Пауза» — телевизионно уран һайханай богони фильм. 20.50 — «Поповой бригадада» — документальна киноочерк. («Тюменьлеспром» нэгэдэлэй томодхогдоһон комплексно бригадын түрүү дүй дүршэл тухай модо бэлэдхэгшэдтэ харуулагдаха). 21.15 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.30 — Соносхолнууд. 21.35 — «Стюардесса» — телевизионно уран һайханай богони фильм. 22.15 — «Улаан, хүхэ, ногоон» — фильм-концерт.

СРЕДА, 19

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Түүдэг» — һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга (үнгэтэ). 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — Үхибүүдтэ — «Почтальон ба почто» гэһэн дамжуулга болохо (үнгэтэ). 15.30 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Уласхоорондын V конкурс. 16.30 — «Руины стреляют» — телевизионно уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. Советскэ Союзай Герой Е. Г. Мазанюк оролто үгэ хэлэхэ.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ 16.25 — Красноярска хүгжэмтэ комедиин театрай зүжэг үхибүүдтэ харуулагдаха.

«Орбита». 18.15 — «Примориин хизаарай угтамжын түсэб бэелүүлэгдэхэ». КПСС-эй Примориин крайкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Ломакин дамжуулгада хабаадалсана. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — телевизионно һонин.

«Орбита». 19.40 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Шотландиин, Бразилиин суглуулагдамал командануудай наадаха. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 21.10 — «Дуун-74» (үнгэтэ). 21.40 — «Сэнхир экранда түрүүшынхиеэ». А. Вейцлер, А. Мишарин. «Үбэлэй баллада» — Москвагай В. Маяковскиин нэрэмжэтэ академическэ театрай зүжэг. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — 0.230 — Забһарлалга. 02.30—04.15 — футболоор дэлхэйн чемпионат. Болгариин, Уругвайн суглуулагдамал командануд наадаха. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ЧЕТВЕРГ, 20

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 14.35 — «Эдиршүүлэй оюун бэлэг» (үнгэтэ). 15.00 — һүүлэй һонин. 15.10 — «Манай адрес — Советскэ Союз» (үнгэтэ). 16.05 — «Руины стреляют» — телевизионно уран һайханай фильм (3-дахи, 4-дэхи сери).

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.15 — футболоор дэлхэйн чемпионат. Болгариин, Уругвайн суглуулагдамал командануудай наадаха. 2-дохи тайм. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30—19.40 — Забһарлалга. 19.40 — «А ну-ка, девушки!» (үнгэтэ). 21.10 — «Хүн ба хуули».

Улаан-Үдэ. 21.40 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар). 22.10 — Телевизионно һонин. 22.25 — «Сыновья» — телевизионно уран һайханай фильм.

ПЯТНИЦА, 21

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 14.35 — «Щелкунчик» гэжэ мультфильм үхибүүдтэ харуулагдаха (үнгэтэ). 15.00 — Һүүлэй һонин. 15.10 — Горбуновой нэрэмжэтэ Соёлой ордоной академическэ хоорой концерт (үнгэтэ). 15.40 — «Руины стреляют» — телевизионно уран һайханай фильм. (5-дахи, 6-дахи сери).

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 18.00 — «А плюс Б» — залуушуулай программа (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30—19.40 — Забһарлалга. 19.40 — «Марио дель Монакатай уулзалга» (үнгэтэ). 20.10 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев харюусана (үнгэтэ). 20.40 — «Һүниин мотоциклист» — уран һайханай фильм. 21.50 — Боксоор уласхоорондын мүрысөөн. Ленинградһаа дамжуулга хэгдэхэ.

Улаан-Үдэ. 22.05 — Телевизионно һонин. 22.00 — «Хүдөө ажахын асуудалнуудые шудалалгын университет». 22.50 — «Песня, с которой мы росли» — фильм-концерт.

«Орбита». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. Түгэсхэлэй уулзалгын 1/4 наадан. Нэгэдэхи тайм. 01,15—01.25 — Забһарлалга. 01.25 — футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. Түгэсхэлэй уулзалгын 1/4 наадан. Хоёрдохи тайм.

СУББОТО, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — «Элүүр энхэ байлгын» программын почто. 13.40 — Үхибүүдтэ — «Светлячок» (үнгэтэ). 13.50 — «Хитадай тусхайлагдаһан район». 1-дэхи дамжуулга. 14.20 — «Очевидное — невероятное». Кино-шэнжэлэлгэ, 15.20 — Новосибирскын хүгжэмтэ комедиин театр Москвада зүжэгүүдые харуулалга угтуулан. 15.45 — Телевизор харагшадай асуудалнуудта «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков харюусана. 16.30 — «Совет ороной үхибүүд». «Улаан галстугтанай һайндэр» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. Уран зохёолшо С. Маршак оролто үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 17.25 «Укрощение огня» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери, үнгэтэ). 18.50—19.00 — Забһарлалга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Останкинадахи концертын студи урина». Дуунай үдэшэ. 21.20 — «Экранда кинокомеди». «Беспокойное хозяйство» — уран һайханай фильм. 22.40 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ». ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин түрүүлэгшэ И. И. Синягина үгэ хэлэхэ. 22.50 — 23.00 — Забһарлалга. 23.00 — «Танай һанамжа» гэһэн дамжуулга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ВОСКРЕСЕНИ, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — Һурагшадта — «Будильник» (үнгэтэ) 13.40 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» (үнгэтэ) 14.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 15.10 — «Хитадай тусхайлагдаһан район». 2-дохи дамжуулга. 15.40 — «Лучина» гэжэ дуунай инструментальна һайн дуранай ансамблиин концерт (үнгэтэ). 16.05 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ) 17.05 — Уласхоорондын панорама. 17.35 — «Укрощение огня» — уран һайханай фильм (2-дохи сери, үнгэтэ). 18.50 — 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — футболоор дэлхэйн чемпионат. ГДР-эй, ФРГ-гэй суглуулагдамал командануудай наадаха. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ) 21.10 — П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ уласхоорондын V конкурс. 21.55 — А. С. Пушкин. «Анджело» — телевизионно зүжэг түрүүшынхеэ харуулагдаха. 22.50—23.00 — Забһарлалга. 23.00 — Футболоор дэлхэйн чемпионат. Польшын, Италиин суглуулагдамал командануud наадаха. ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи хуудаһанууд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулагдана.

Дүрбэдэхи хуудаһан: «Пионернүүдэй зун» — Мартыновагай фоторепортаж. «Фраскита» опереттэ тухай һанамжа.

(Газетымнай удаадахи номер июниин 19-дэ гараха).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02437. Заказ № 0044